

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 53 • nr. 1 • januari 2017 • € 1,75 • www.sp.nl

PAK DE MACHT!

BELASTINGDEALS: GELEGALISEERDE DIEFSTAL

MAASTRICHT: MOOIE STAD, FOUT VERDRAG

Arend van Dam

VRIENDEN VAN DE SP

Veertigduizend leden, honderdduizenden sympathisanten, bijna een miljoen kiezers; talloze mensen maken op hun manier deel uit van onze beweging. Hen willen we met de actie Vrienden van de SP bedanken voor hun steun én welkom heten bij onze club. Ken jij mensen die de SP een warm hart toedragen en misschien de stap willen zetten?

 [Kijk op sp.nl/vriendenactie](http://sp.nl/vriendenactie) en laat van je horen!

★ ROOD

jong in de SP

BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!

KOM 1 EN 2 APRIL NAAR HET ROOD WEEKEND

In het weekend van 1 en 2 april vindt het jaarlijkse ROOD-weekend plaats in Soest (Utrecht). Een weekend waarin je te weten komt wat ROOD doet en wat onze ideologie is. En waar je andere ROOD-leden uit het land kan leren kennen. Ben jij of ken jij een ROOD-lid dat het afgelopen jaar lid is geworden en meer te weten wil komen? Houd dan de site van ROOD in de gaten, voor meer informatie en om je aan te melden: rood.sp.nl

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Jola van Dijk,
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Robert de Klerk, Gonnie Sluijs,
Nynke Vissia

Aan dit nummer werkten mee
Mahir Alkaya, Robin Bruinsma,
Franco Gori, Karen Veldkamp

Foto cover
Lenny Oosterwijk ©

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Illustraties
Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Actueel

Referenda: Uw 'nee' misvormd tot hun 'ja'

4

Emile Roemer

'Daarom gooien wij nu de beuk erin'

6

Nationaal Investeringsplan

'Economie stimuleren; iedereen meeprofiteren'

9

De poenscheppers

Het grote geld komt van de kleine man

10

25 jaar Verdrag van Maastricht

De stemming is omgeslagen

18

26 Laurens bezoekt 'Van krot tot Woningwet'

28 Sherko Kamal kent Kortjakje op z'n Koerdisch

29 Bedrijfsleven: Ook werknemers krijgen wat te zeggen

14, 15, 22, 23, 24, 25 Nieuws **30** Prikbord **31** Puzzel

32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Klaar om te knokken!

De beste wensen voor een strijdbaar 2017. Een jaar waarin we gaan knallen: we zijn klaar om te knokken.

2017 wordt het jaar van de grote verandering. Vanaf 2005 kreeg de rijkste 20 procent telkens meer geld te besteden, terwijl de rest van het land erop achteruitging. Multinationals worden schatrijk door belastingontwijking, terwijl huren met bijna 30 procent gestegen zijn.

Wij zijn er klaar voor. We zijn klaar om te knokken voor één Nationaal ZorgFonds, zonder marktwerking en eigen risico, maar met vertrouwen en samenwerking. Klaar om te knokken voor een forse huurverlaging en hogere lonen voor mensen die er de afgelopen jaren op achteruit zijn gegaan. We zijn klaar om te knokken voor een waardige oude dag voor de generatie die ons land heeft opgebouwd en eerlijke kansen voor de generatie die er nu aankomt.

Ik ben extra strijdbaar omdat ik weet dat we niet alleen staan. Honderdduizenden mensen in Nederland willen samen met ons optrekken. De huurders die hun huur de afgelopen jaren met bijna 30 procent hebben zien stijgen. De jongeren die in de knel komen omdat ze van flutcontract naar flutcontract hoppen en hun studiebeurs zijn kwijtgeraakt. De ouderen van wie na een leven lang werken het pensioen wordt gekort. De mensen die er niet voor kiezen om ziek te worden, maar wel een boete op ziek zijn krijgen.

Zij aan zij met al deze mensen gaan wij het nieuwe jaar in. Het wordt een mooie campagne. Vraag uw lokale afdeling wat u kunt doen voor komende campagne. Samen maken we van 2017 het jaar van de verandering!

Emile Roemer
fractievoorzitter
SP

‘REFERENDUM OM ZEEP GEHOLPEN’

De uitslag van het raadgevend Oekraïne-referendum van vorig jaar was duidelijk: 61 procent van de stemmers zei nee. Dat nee is, vlak voor kerst, door een Kamermeerderheid ‘eventjes’ omgebogen in een ja.

SOMMIGEN NOEMDEN het ‘een inlegvelletje dat niets verandert’. Anderen spraken van ‘een fopspeen’. Premier Rutte zelf noemde zijn notitie van drie A4’tjes, waarmee hij naar eigen zeggen tegemoetkwam aan de bezwaren van de nee-stemmers, een ‘juridische verklaring’. Die notitie legde hij vlak voor kerst voor aan de Kamer. SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel liet er tijdens

het debat geen spaan van heel: ‘Is dit democratie?, zullen de mensen op straat denken. De regering vraagt ons om advies, van tevoren zegt een meerderheid van de partijen de uitslag te zullen respecteren en vervolgens gaat het verdrag gewoon door, zonder dat er een letter is veranderd.’ Volgens Van Bommel stellen de garanties aangaande de zorgpunten in Ruttés verklaring – geen

toezegging omtrent EU-lidmaatschap, geen collectieve veiligheidsgaranties, geen extra arbeidsmigratie, geen extra financiële steun, meer corruptiebestrijding – niets voor. Van Bommel fileert genoemde garanties: ‘EU-lidmaatschap komt op termijn wel degelijk eerder in zicht, omdat het verdrag Oekraïne economisch en politiek gezien steeds verder integreert in Europa. Wat

het punt van arbeidsmigratie betreft: het is nogal wies dat het verdrag geen vrij verkeer faciliteert, want Oekraïne maakt nog geen deel uit van de EU of Schengenzone. Visumvrij reizen komt mede dankzij het verdrag echter steeds dichterbij. Daar verandert de verklaring helemaal niets aan. Als het gaat om militaire steun verwijs ik graag naar het verdrag, waarin de geïntensiverde militaire samenwerking zwart-op-wit wordt vastgelegd (artikel 453- red.). En wat financiële steun betreft: daarvoor komt Oekraïne volgens het verdrag gewoon in aanmerking.’ ‘Maar de zorg over corruptiebestrijding is misschien wel de meest heikele. Want vorig jaar bleek dat corruptie het belangrijkste motief was voor mensen om tegen het verdrag te stemmen. Het klinkt natuurlijk sympathiek, een verklaring waarin je nog eens het belang van corruptiebestrijding onderstreept. Maar wat blijkt: Oekraïne, dat volledig verantwoordelijk is voor de corruptiebestrijding, hoeft deze verklaring zélf niet te ondertekenen! Dat is toch volstrekt ongelofwaardig? Wat de SP betreft was, is en blijft er maar één keuze mogelijk die echt recht doet aan de uitslag van het referendum. En dat is de keuze om alsnog een intrekkingwet naar de Kamer te sturen. Nee is en blijft nee.’

Spagaat

Samen met de Partij voor de Dieren, het CDA, 50Plus en de PVV stemde de SP tegen Ruttés excuusverklaring voor het alsnog instemmen met het associatieverdrag met

Oekraïne. VVD, PvdA, D66 en GroenLinks stemden voor.

En dus ziet het ernaar uit dat Nederland het associatieverdrag tussen de EU en Oekraïne gewoon gaat ondertekenen. Want in de Eerste Kamer, die ook nog groen licht moet geven, lijkt zich uiteindelijk – met de CDA-senaatsfractie die wél voor is – toch een meerderheid af te tekenen die de weg vrij maakt voor de overeenkomst met Oekraïne.

Dat roept de vraag op hoe dat eigenlijk kan. Want hoe hard en vaak riepen uitgerekend partijen als D66 en GroenLinks na het Oekraïne-referendum niet dat de uitslag gerespecteerd moest worden, hoezeer hen dat inhoudelijk ook pijn deed? Hoe vurig hoopten ze niet, dat ze premier Rutte zo kort voor de verkiezingen in een spagaat konden manoeuvreren? GroenLinks-voorman Klaver zei eind oktober nog: ‘Ik zie vooralsnog onvoldoende redenen om het advies van de kiezers naast me neer te leggen.’ Maar nu, maanden later, blijkt dat ze zichzelf een spagaat aangedraaid hebben. En wel de lastigste spagaat die er is: ‘nee’ zeggen en als puntje bij paaltje komt toch maar ‘ja’ doen. Of nog erger: schaamteloos het oordeel van de bevolking naast je neerleggen, terwijl de verkiezingen voor de deur staan. Hoe zij dat aan hun kiezers gaan uitleggen, is uiteraard niet de zorg van Harry van Bommel. Niettemin stelt hij vast: ‘Op deze manier wordt niet alleen de nee-stem van de kiezers volledig genegeerd, maar ook het referendum in z’n algemeenheid om zeep geholpen.’

In 2005 stemde een grote meerderheid van de Nederlandse (én Franse) kiezers tegen de Europese Grondwet. Twee jaar later werd de vervanger daarvan, het Verdrag van Lissabon, ondertekend namens Nederland door premier Balkenende. Het precieze verschil tussen Grondwet en Verdrag? Zo goed als niks. ●

UIT HET SP-VERKIEZINGSPROGRAMMA

Directe inspraak en zeggenschap van mensen maakt onze democratie sterker en de besluiten beter. In plaats van een raadgevend referendum willen we zo snel mogelijk een correctief referendum, zodat de bevolking ook tussen de verkiezingen door de gekozen volksvertegenwoordigers kan corrigeren.

tekst Rob Janssen
beeld Nynke Vissia

Heem

In het Limburgs wordt het oud-Hollandse woord Heem nog vaak gebruikt. In het Nederlands is het verdrongen door het woord thuis, maar heem is méér. Heem is waar we vandaan komen, waardoor we gevormd zijn. Heem is waarden, welstand en ongeschreven wetten. Heem is waar niemand vergeten wordt. Heem is erkenning. Heem is waardigheid.

Een paar maanden geleden ontmoette ik Herman, Peter en Saul. IJzergietiers die ruim 30 jaar lang alles geven voor hun ijzergietierij. Totdat ze ernstig ziek worden en de Finse aandeelhouders de ijzergietierij laten leegbloeden en met de Noorderzon vertrekken. De curator noemt ze in hun ontslagbrief “onnodige kostenposten”.

Als zijn vrouw eventjes weg is, biggelen dikke tranen over de wangen van een van die stoere mannen. ‘Sorry’, zegt hij. Wat hem zo raakt? Zijn financiële situatie? Zijn ziekte? Nee. Als oud vuil aan de kant gezet. Na al die jaren. Niks waard. Onthecht en ontheemd. De gevolgen van de individualisering en van de moraal als bijwagen van winst zien we overal om ons heen. Op werkvloeren met een eindeloos aantal wegwerpcontracten. In het Groninger aardbevingsgebied waar mensen door de roekeloze gaswinning niet meer veilig zijn. Bij de sjoemelende Volkswagen-CEO die 3100 euro pensioen casht, per dag! En ga zo maar door.

Waar winst het wint van waarde is verlies het resultaat, zegt de Belgische burgerbeweging Hart boven Hard.

Ons socialisme is de (mede-)mens niet als concurrent zien, maar als de maat der dingen. In ons heem kijken we naar elkaar om en zorgen we er samen voor dat eenieder vrij is van basiszorgen. Zodat de kwaliteit van het bestaan meer is dan de dikte van de portemonnee.

Dat is pas vrijheid. En daarvoor knokken wij.

Ik wens u allen veel bezieling, energie en vastberadenheid toe in 2017!

Ron Meyer
voorzitter SP

A close-up portrait of Emile Roemer, a middle-aged man with short, dark hair, wearing a blue suit jacket over a white button-down shirt. He is looking slightly to the right of the camera with a neutral expression. The background is blurred, showing what appears to be an indoor setting with warm lighting.

EMILE ROEMER STRIJDVAARDIGER DAN OOI

‘WIJ INVESTEREN IN MENSEN’

Over drie maanden zijn de verkiezingen voor de Tweede Kamer. Emile Roemer is klaar voor de strijd. Hij stelt een verrassende campagne in het vooruitzicht. ‘Wij willen de macht teruggeven aan de mensen, de zeggenschap over alles wat belangrijk voor hen is. Aan ons de taak om de krachten in de maatschappij te mobiliseren.’

DE TRIBUNE SPREEKT vlak voor de kerstdagen met Emile Roemer over het verkiezingsprogramma *Nu Wij* en in het bijzonder over het motto *Pak de Macht*. De aanslag in Berlijn dreunt nog na. De beveiliging rond de kerstmarkt op het Lange Voorhout is aangescherpt. ‘Daar valt niet aan te ontkomen, het is niet anders.’

› **Moeten we het nog over de reactie van Geert Wilders hebben: de foto die hij de wereld in slingerde van bondskanselier Angela Merkel met bloed op haar handen en gezicht?**

‘Doe maar niet, dit is te walgelijk voor woorden. Ik denk dat Wilders hard op weg is om zijn hand te overspelen, met zijn buitenis-

sige gedrag. Genoeg hierover. Laten we het maar eens hebben over het zogenaamde sociale gezicht van de PVV. Wilders’ PVV is de partij die samen met de VVD en de PvdA ons land kapot heeft bezuinigd. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat de mensen inzien dat Wilders een geradicaliseerde VVD’er is. Dat kwam al ondubbelzinnig naar voren met zijn gedoogsteun voor het kabinet-Rutte 1. De neoliberaal Wilders stemde in met alle voorstellen van de VVD en het CDA en werd daarmee medeverantwoordelijk voor het afbraakbeleid van Rutte 1.’

› **Rutte 1 trad in oktober 2010 aan en klapte in april 2012 uit elkaar, nadat Wilders de stekker eruit had getrokken.** ‘Het ging van kwaad tot erger, Rutte en

Emile Roemer blaakt van het zelfvertrouwen. De anonieme kritiek van enkele SP-Kamerleden op zijn leiderschap heeft hem wel geraakt, maar niet geknakt. Integendeel, hij lijkt strijdvaardiger dan ooit, vastberaden en klaar voor de verkiezingsstrijd van de komende maanden. Hij is de bokser die een tikje heeft gekregen, met zijn hoofd schudt en ongeschonden en vol zelfvertrouwen opnieuw de ring betreedt.

‘Ik was heel even uit het veld geslagen. Bij de SP mag iedereen zeggen wat hij denkt. Wij mogen en moeten kritisch zijn, juist om elkaar scherp te houden, maar het is onze goede gewoonte om dat in alle openheid te doen en niet achter de rug van in dit geval de partijleider om. Dat dit nu toch is gebeurd, is ronduit teleurstellend voor mij, dit kwam uit onverwachte hoek. Zulk gedrag past niet bij ons. Gelukkig denkt iedereen er zo over. De reacties uit alle geledingen van de partij waren hartverwarmend, daar haal ik mijn inspiratie uit. Wij doen het samen, wij vormen een eenheid en zullen ons nooit uit elkaar laten spelen. Ik ben klaar voor de verkiezingsstrijd. Wij gaan een verrassende campagne voeren, let maar op.’

› **Die over veel meer gaat dan alleen het Nationaal ZorgFonds?**

‘Het Nationaal ZorgFonds is een van onze

als onze taak om de krachten te mobiliseren, om de buurtbewoners met raad en daad bij te staan, niet om voor hen te bepalen wat er moet gebeuren. Zij weten wat er nodig is, wij helpen hen om tastbare resultaten te boeken.’

› **Wordt dat bedoeld met de slogan Nu Wij?**

‘Inderdaad, ‘Wij’ zijn de inwoners van dit land en ‘Wij’ willen in overgrote meerderheid de klassenstrijd voor gelijke kansen voor iedereen voeren. Dus weg met de discriminatie op de arbeidsmarkt en onmiddellijk stoppen met de huidige studiefinanciering. Jongeren mogen niet worden gedwongen om zich voor hun studie in de schulden te steken, zij moeten in alle vrijheid en onafhankelijkheid een vak kunnen leren. De SP maakt zich sterk voor echte invloed van studenten, door medezeggenschapsraden met verregaande bevoegdheden in te stellen. Wil je nog een voorbeeld van Pak de Macht?’

› **Graag.**

‘Er moeten werknemersvergaderingen in bedrijven komen die gelijkstaan aan aandeelhoudersvergaderingen, dus die ook over de salarissen van topbestuurders gaan. Graaiers in de publieke sector wil de SP snoeihard aanpakken en wij laten ons niet langer gijzelen door de banken. Naar aanleiding van de

‘De SP maakt beloftes waar’

Asscher deden er nog een paar schepjes bovenop en de PVV stemde in de meeste gevallen mee met de VVD. Wilders kan niet verbloemen waar hij vandaan komt: de VVD. Het is klinkklare onzin dat de PVV zich wat betreft sociale vraagstukken links opstelt. Wilders heeft helemaal niets met mensen in een uitkeringssituatie, daarnaast verzet hij zich tegen een eerlijker belastingstelsel, weigert hij topsalarissen aan te pakken, heeft hij voorgesteld 75 procent van alle huurwoningen te verkopen, zweeg hij over de afbraak van de sociale werkplaatsen en liet hij de marktwerking in de zorg ongemoeid. Noem dat maar eens sociaal.’

speerpunten, maar ook in bredere zin wil de SP vooral de macht teruggeven aan de burgers.’

› **De macht in welke zin?**

‘Om met de zorg te beginnen: ondernemingsraden en patiëntenplatforms krijgen als het aan ons ligt inspraak bij fusies en mogen meebeslissen over investeringen en de inzet van personeel. Zoals bekend wil de SP niets liever dan de macht van de zorgverzekeraars doorbreken. De macht die de SP terug wil pakken, is de zeggenschap van de burgers over alles wat voor hen van belang is. Dus uiteraard ook de gezondheidszorg. Niet de verzekeraar maar de patiënt bepaalt, in overleg met zijn huisarts, in welk ziekenhuis hij wordt opgenomen en door wie hij wordt behandeld. En zo gaan de mensen ook over hun eigen woonomgeving. Wij zien het

bankencrisis deed een parlementaire enquêtecommissie onder leiding van onze eigen Jan de Wit onderzoek naar het financieel stelsel. De commissie kwam met een reeks prachtige voorstellen en wat zie je nu? Er is helemaal niets van terechtgekomen, het gaat maar door en niemand grijpt in. Dan is het niet meer dan logisch dat wij er nu de beuk in gooien. Daarom ook pleit de SP voor een volksbank.’

› **Nog even terug naar de graaiers.**

‘Wij stellen bestuurders en toezichthouders van publieke instellingen aansprakelijk bij corruptie en mismanagement en ze mogen nooit meer dan een minister verdienen. Bovendien wil de SP de Roemer-norm introduceren. Overheden mogen voortaan maximaal voor tien procent van alle klussen externe organisaties inhuren en daarnaast

‘Landen aan gort bombarderen en miljoenen mensen op de vlucht jagen is zinloos en koren op de molen van terroristen’

krijgen ze de ruimte om bij aanbestedingen eisen te stellen aan de beloningen bij die bedrijven.’

› Hoe pakt de SP de macht op de huurwoningmarkt terug, hoe zorgt de SP voor meer betaalbare huurwoningen?

‘De verhuurdersheffing moet meteen van tafel en worden vervangen door een investeringsplicht. Wij beijveren ons al jaren consequent voor de bouw van voldoende huizen. De krapte op de woningmarkt is het gevolg van het kapitalistisch systeem en door de verhuurdersheffing zijn de corporaties met de rug tegen de muur komen te staan. Overigens gaf Geert Wilders zijn zegen aan deze extra belasting, zonder na te denken over de consequenties. Er waren al veel te weinig betaalbare woningen en met de komst van vluchtelingen uit Syrië is de druk alleen maar toegenomen. Ik kan me voorstellen dat mensen die al jaren op de wachtlijst staan, om het mild uit te drukken, met de wenkbrauwen fronsen als een asielzoeker met een verblijfsvergunning een huis krijgt toegewezen. Boos zijn op de ander die wel een woning krijgt, is echter niet de oplossing. Er is maar één antwoord mogelijk: de woningbouw opvoeren en de verkoop van sociale huurwoningen aan banden leggen.

Met het geld dat beschikbaar komt als de verhuurdersheffing vervalt, willen wij ook de huren van bestaande woningen verlagen en investeren in woningverbetering en energimaatregelen. Daarbij is een belangrijke rol weggelegd voor de huurders, die mede het beleid van de corporaties gaan bepalen.’

› Je noemt de Syrische vluchtelingen. Hoe wil de SP de burgers bij dit vraagstuk betrekken?

‘Wij zijn voor kleinschalige opvang en willen de burgers inspraak geven over de inrichting van opvangplekken, het gaat tenslotte om hun woonomgeving. De SP is zich ervan bewust dat Nederland niet alle asielzoekers kan opvangen. De prioriteit ligt uiteraard bij vluchtelingen uit oorlogsgebieden, die mensen kunnen wij niet in de steek laten. Ons land moet zijn aandeel leveren, zoals alle Europese landen, het is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. Heel belangrijk is de opvang in de eigen regio, daar zet de SP ook vol op in. Vluchtelingen die uiteindelijk bij ons een verblijfsvergunning krijgen, moeten volwaardig meedoen met onze maatschappij. Voor vluchtelingen uit veilige landen als Marokko, Tunesië en Albanië, om maar eens een paar landen te noemen, is geen plaats.

Oktober 2016: Emile Roemer *knokt* een oefenpotje met ex-wereldkampioen boksen Raymond Joval.

De inwoners van Syrië zijn op de vlucht geslagen door bombardementen van de troepen van Assad, Rusland en het Westen. De SP is altijd de meest kritische partij als het gaat om militair ingrijpen. Landen aan gort gooien en miljoenen mensen op de vlucht jagen is zinloos en koren op de molen van terroristen. Wij vragen ons bij elke missie af of gewelddadig optreden een oplossing biedt en dat is zelden het geval. De SP wil landen in conflictgebieden niet de westerse democratie opdringen, wij geloven veel meer in een vredes- dan een oorlogsleger. Ik moet er ook niet aan denken dat Europa één leger krijgt. Dat mag niet gebeuren, die macht staan we niet af. Wij gaan over ons eigen leger.’

› Terwijl de SP voor honderd procent een links en sociaal beleid wil voeren, begint lijsttrekker Asscher van de PvdA opeens ook linkse trekjes te vertonen.

‘In 2012 riep Diederik Samsom dat zijn partij linkser moest worden. Nou, we hebben gezien wat daarvan terecht is gekomen. De PvdA heeft samen met Rutte en Wilders bezuiniging op bezuiniging gestapeld. Ik vond het vier jaar geleden behoorlijk frustrerend, nu doet Asscher hetzelfde: roepen dat het tijd wordt voor een linkse koers. Wat een flauwekul. Zo’n Jeroen Dijsselbloem is zeer neoliberal, maar staat toch maar weer op plek 5. Wat moet ik er nog over zeggen? Ik vind het bijna lachwekkend. Asscher maakt zich ongeloofwaardig, de PvdA probeert met trucjes de kiezers te misleiden. Ik doe daar niet aan mee. Als ik dat zou willen, had ik beter naar de toneelschool kunnen gaan. Ik geef de voorkeur aan betrouwbaarheid, aan eerlijke politiek. Ik ga de mensen niet naar de mond praten, ik wil de oorzaak van de problemen aanpakken en met echte oplossingen komen. Daar mag iedereen mij aan houden. De mensen hebben het ware gezicht van de PvdA gezien, daar trappen ze niet nog een keer in. De SP investeert in de samenleving, de samenleving die van ons allemaal is en die gelijke kansen biedt. Dat de SP waarmaakt wat zij belooft, bewijzen onze wethouders, die met oog voor compromissen de successen aaneenrijgen. Daar ben ik heel trots op.’

› De SP blinkt niet altijd uit in het uitdragen van die successen.

‘Daar heb je een punt. Het kan best kloppen dat wij te bescheiden zijn, maar wat wij doen, doen we niet ter meerdere eer en glorie van onszelf.’ ●

tekst Robin Bruinsma
foto's Nynke Vissia

NATIONAAL INVESTERINGSPLAN **‘NIET SNOEIEN MAAR SPROEIEN’**

Eerste Kamerlid en politiek econoom Bastiaan van Apeldoorn is druk bezig met de laatste aanpassingen van het Nationaal Investeringsplan, waarmee de SP de economie een boost wil geven. Voor de Tribune licht hij alvast een tipje van de sluier op.

› Een Nationaal Investeringsplan? Wat houdt het in en waarom hebben we het nodig?

‘De SP streeft naar een economie die voor ons allemaal werkt en niet alleen voor de elite. Daar is radicaal andere wet- en regelgeving voor nodig, maar ook investeringen van de overheid. Investerings zijn bovendien gewoon economisch verstandig. Dat geldt sowieso tijdens een recessie, maar ze zijn nu ook nog nodig: om de broze groei te stutten en ervoor te zorgen dat die groei ook

terechtkomt bij de mensen die zoveel ingeleverd hebben afgelopen jaren. Sinds de crisis van 2008 is juist het omgekeerde gebeurd. Hoog tijd dus om het roer om te gooien en een inhaalslag te maken die het broze economische herstel duurzamer maakt, meer mensen voor meer loon aan het werk helpt en de kaalslag in de publieke sector uiteindelijk ongedaan maakt. Dat kan niet binnen één kabinetsperiode. Maar we kunnen er wel meteen een goed begin mee maken.’

› Aan wat voor investeringen moeten we dan denken?

‘We verhogen het minimumloon, de AOW en het sociaal minimum. En wie wil, krijgt met 65 jaar AOW. Via de kassa’s van de winkels wordt dit geld direct de economie ingepompt. We zetten ook een nationale investeringsbank op, die bijvoorbeeld investeert in verduurzaming en het midden- en kleinbedrijf. Ook gaat er geld naar publieke diensten, zoals meer handen aan het bed en meer sociale woningbouw. Die voorstellen zijn veelal niet nieuw. Daar strijden we al jaren voor. Alleen zijn we nu een overkoepelend plan voor grootschalige publieke investeringen aan het ontwikkelen dat veel

verder kijkt dan een verkiezingsprogramma. Dat hangt nauw samen met investeren in meer en betere banen en een grootschalig offensief dat we voeren tegen de toenemende ongelijkheid.’

› Hoe is de SP tot dat Nationaal Investeringsplan gekomen?

‘Samen met andere economen heb ik afgelopen jaar een aantal keer overlegd met Ron Meyer en Emile Roemer. Waarom staat de Nederlandse economie er niet goed voor, ondanks de recente hosanna-verhalen? Die analyses hebben we ook met economen van buiten de partij besproken en dat heeft tot het Nationaal Investeringsplan geleid. Iedereen kwam tot dezelfde trieste conclusie: Rutte is gaan snoeien, in plaats van te sproeien. Eerst met het CDA en gedoogpartner PVV en later met de PvdA is hij aan het bezuinigen geslagen. Het gevolg is onder meer door de economen van ING berekend: het regeringsbeleid heeft sinds 2010 bijna 6 procent economische groei gekost en ook nog eens honderdduizenden banen. Je zult maar volstrekt onnodig je baan verloren hebben. Inkomens van werknemers en uitkeringsgerechtigden zijn bovendien ver achtergebleven bij de topinkomens en de winst op kapitaal. Rutte en Asscher hadden juist moeten investeren om de economie weer te laten bloeien. Meer gelijkheid is goed voor de economie want mensen geven meer uit als er meer in hun portemonnee zit. Er had nooit zo bezuinigd moeten worden, dus laten we met dit Nationaal Investeringsplan alsnog onze economie stimuleren en ervoor zorgen dat iedereen profiteert van economische groei.’ ●

tekst Jola van Dijk
illustratie Nynke Vissia

Multinationals en banken kunnen alle kanten op, u maar één: betalen.

PAK DE MACHT

HET ZIJN ÓNZE CENTEN

Waarom profiteren multinationals van de voorzieningen in ons land, maar dragen ze er nauwelijks aan bij? Waarom betalen werknemers en kleine zelfstandigen netjes hun belasting, maar de grote bedrijven niet? Is mijn geld bij de bank nog wel veilig? Waarom de financiële wereld op de schop moet en hoe je daarmee kunt beginnen.

EERST ADEMBENEMEND, dan confronterend. Dat zijn de bedragen die landen mislopen door belastingontwijking. Neem Google. In december is bekend geworden dat de internetgigant in 2015 met behulp van een fiscale constructie via nota bene Nederland 15 miljard euro aan royalties naar belastingparadijs Bermuda heeft weten te sluisen. Deze belastingconstructie, mogelijk ge-

maakt door een brievenbusfirma genaamd Google Netherlands Holding aan de Amsterdamse Zuidas, was al eerder succesvol. Over 2014 bedroegen de inkomsten uit royalties 10,7 miljard. Een jaar later dus al 15 miljard: 4,3 miljard meer.

Volgens een schatting van de Europese Commissie lopen Europese landen door

zulke constructies zo'n 1000 miljard euro mis. Per jaar. Je zou bijna gaan dagdromen over wat je met dat geld bijvoorbeeld in de zorg of in het onderwijs allemaal zou kunnen doen.

De wereld van de belastingontwijking is geen schimmige, afgeschermd wereld waarin duistere figuren met gleufhoeden

‘Banken kunnen onderhandelen over de hoogte van boetes; dat moet jij eens proberen’

en zonnebrillen opereren. Misschien is juist dat wel het meest verbijsterende. Belastingontwijking is niet eens illegaal en geschiedt derhalve open en bloot, mogelijk gemaakt door regeringen die bij multinationals en superrijken op schoot zitten en kennelijk gebillijkt door de ‘controlerende en kaderstellende’ parlementen. Volgens de Duitse Europarlementariër Fabio de Masi (zie ook de Tribune van mei 2016: ‘Panama Papers – De Parallelwereld’) speelt Nederland een cruciale rol in de internationale belastingontwijking: ‘Nederland is een soort internationaal vliegveld dat geld waarover geen belasting is betaald doorsluis naar belastingparadijzen. Nederland is een draaischijf voor brievenbusfirma’s.’ Op een Oxfam Novib-lijst van belastingparadijzen prijkt Nederland dan ook op plek drie; alleen Bermuda en de Kaaimaneilanden scoren ‘beter.

Helaas is belastingontwijking vaak niet eens illegaal: belastingontwijkers maken slechts gebruik van de bestaande regels. Dus is het zaak om die regels eens flink op de schop te nemen. SP-Kamerlid Arnold Merkies doet dat al jaren en stap voor stap boekt hij vooruitgang. Vorig jaar, na de onthullingen in het kader van de Panama Papers, nam hij het initiatief voor de inzet van een nieuw instrument in de Kamer: de parlementaire ondervraging. Door dit instrument – dat het midden houdt tussen een parlementaire enquête en een hoorzitting – kunnen bijvoorbeeld belastingontwijkende multinationals onder ede gehoord worden. Dit onder meer om een vinger te krijgen achter de vaak razend ingewikkelde constructies die gebruikt worden. Zijn multinationals zo slim dan? De door hen vet betaalde juristen en mathematici die de constructies uitbroeden in elk geval wel. Merkies kreeg een meerderheid en de parlementaire ondervraging komt er. Ook heeft de SP’er met succes aangedrongen op verplichte en publieke transparantie voor multinationals over hun

belastingbetalingen in de landen waar ze actief zijn. En om een einde te maken aan de praktijken waarbij multinationals regels die het betalen van dubbele belasting moeten voorkomen gebruiken om nergens belasting te betalen, komt er op initiatief van Merkies een zwarte lijst van belastingparadijzen. Plus een belasting op geldstromen naar landen op die lijst.

Geen flauw idee

Belastingontwijking – vaak omschreven als ‘gelegaliseerde diefstal’ is één; maar wat te denken van banken en financiële instellingen die op z’n zachtst gezegd onverantwoord handelden en vervolgens met belastingcenten – úw centen – overeind gehouden moeten worden?

De kredietcrisis van 2008 bracht daarover veel aan het licht. Het waren ongelooflijke, vaak sensationele verhalen over banken en instellingen die massaal hebben gegokt op alles wat los en vast zat. Die talloze miljarden ‘investeerden’ in projecten die helemaal niet bleken te bestaan. Die vaak geen flauw idee hadden van wat hun snelle handelaren in Londen en New York precies aan het doen waren. En die ten onder gingen, nadat bleek dat veel van die handelaren dat zelf al die tijd ook niet zo precies hadden geweten.

Waarom zouden ze het trouwens ook geweten moeten hebben? Het overheids-toezicht op de banken was sinds de jaren negentig uitgedoofd en de verplichte financiële buffers die ze moesten hanteren waren een lachertje. Voor onverantwoorde risico’s stond de deur wagenwijd open. Sterker nog: hoe hoger het risico, hoe hoger het rendement en hoe hoger de bonussen voor hen die die rendementen binnenhaalden. Plus dat de risico’s in werkelijkheid helemaal niet bij de banken lagen; die lagen bij de nationale overheden van de herkomstlanden van de banken. Grote banken zijn immers *too big to fail*: ze kunnen/mogen niet omvallen. Dus moesten ze met overheidsgeld gered wor-

PAK DE MACHT: EERLIJK DELEN EN EERLIJK BETALEN

Enkele voorstellen uit het SP-verkiezingsprogramma.

- We pakken belastingontduiking en belastingontwijking aan; ook grote bedrijven en multinationals gaan voortaan hun eerlijke deel in de belastingen betalen.
- Er komt een nationale volksbank; een publieke bank waar ons spaargeld veilig is en bonussen en woekerwinsten niet voorkomen.
- De buffers die banken verplicht moeten aanhouden worden fors verhoogd.
- Banken moeten meer verantwoording afleggen over de maatschappelijke consequenties van leningen die ze verstrekken; spaarders krijgen het recht om te weten wat banken met hun spaargeld doen.
- Internationale speculatie leggen we aan banden door de handel in derivaten in te perken.
- De bankenbelasting, waarmee banken de kosten terugbetalen van de operaties waarmee ze zijn gered, gaat omhoog.
- We willen een scheiding tussen spaar- en zakenbanken, zo verhinderen we dat banken gokken met het spaargeld van hun klanten.

den, via miljardenzware kapitaalinjecties of nationalisaties. Geld dat opgebracht is door de belastingbetalende burger.

Dat moet niet meer, vond de politiek wereldwijd. Banken en financiële instellingen moesten aan banden gelegd worden, het toezicht verscherpt en de financiële buffers verhoogd. Qua toezicht is er niet veel verbeterd, constateert Arnold Merkies nu, bijna

Fraudebank

negen jaar na de financiële crisis. En de buffers waaraan banken moeten voldoen? 'De regels werden weliswaar aangepast, maar dat gebeurde op zo'n manier dat banken er gemakkelijk onderuit kunnen komen.' Ook hier weer een bijzondere rol voor Nederland. Ons land kwam eind 2015 zwaar onder vuur te liggen vanwege de 'coco-gate'-affaire. Coco's (zie kader) zijn riskante financiële producten die in het leven werden geroepen nadat banken verplicht werden om grotere buffers te hanteren. Maar feitelijk geven coco's de banken de mogelijkheid om hun eigen risico's te waarderen. Merkies: 'Dat zie je voortdurend: banken verzinnen van alles om de indruk te wekken dat ze weinig risico's op hun balansen hebben staan.' Maar niet alleen dat is bedenkelijk. Want de affaire zelf draaide om het feit dat het Nederlandse ministerie van Financiën in het geheim drie banken – waaronder ING – had laten meeschrijven aan een wet aan de hand waarvan zij de rente op coco's van de belasting konden aftrekken. En dat is wellicht ongeoorloofde staatssteun, waar schuwde Brussel en nam de zaak in onderzoek.

Banken gokten ongeremd op alles wat los en vast zat; het risico lag bij de belastingbetaler

Mercedes 200D

Het is zeker niet alleen in het belang van de banken – als belangrijke dragers van de economie én als werkgevers – dat zij financieel gezond zijn, zwarte cijfers kunnen schrijven en risico's lopen die te overzien zijn. Het is vooral het belang van de miljoenen burgers die feitelijk garant staan voor het handelen van de banken, zowel met belastinggeld als met spaargeld. Ontluisterend is dan ook dat het in Italië uiteindelijk toch weer de belas-

tingbetalende burger is die schandaalbank *Monte dei Paschi* moet redden. Monte dei Paschi is in de problemen gekomen door wanbeleid, verkeerde inschattingen met derivaten en slechte leningen. Vorige maand werd bekend dat de Italiaanse overheid 20 miljard euro uittrekt voor de redding van de bank. Een omstrede maatregel, want volgens de nieuwe Europese regelgeving moeten eerst alle aandeel- en obligatiehouders betalen voordat de staat bijspringt. Dus ondanks de strengere regels: daar gaan we weer.

Monte dei Paschi, de oudste bank ter wereld, opgericht in 1472; nu op sterven na dood door te grote risico's en op de been gehouden door de belastingbetaler. Rabobank, van oudsher de coöperatieve bank die in ieder dorp te vinden was, traditionele partner van kleine ondernemers; in 2013 betraapt op betrokkenheid bij de Libor-fraude (waarbij gesjoemeld werd met de rekenrente op leningen tussen banken onderling). En let wel: de Libor-fraude vond grotendeels plaats ná het uitbreken van de kredietcrisis. Dan Deutsche Bank, vroeger de stille

kracht van de Duitse economie, saai, grijs en log, maar betrouwbaar als de diesel van de oude Mercedes 200D; nu al jarenlang in het vizier van de Amerikaanse justitie vanwege onfrisse praktijken in de VS met hypotheekpakketten die, eenmaal doorverkocht, waardeloos bleken te zijn. 'Where did your heart go?', zong George Michael ooit. Na al dat wanbeleid, al die fraude en al dat gesjoemel zou je verwachten dat toezicht-houders en overheden flink hun spierballen

Geldv

zouden laten zien. Nee dus. De Italiaanse regering ziet tot ergernis van de Europese Commissie vooralsnog af van de zogenaamde *bail-in*, waarbij zoals gezegd eerst alle aandeel- en obligatiehouders de portemonnee moeten trekken. Deutsche Bank trof afgelopen december een schikking van zeven miljard dollar met de Amerikaanse justitie voor het gerommel met hypotheeklen. Eerder eisten de Amerikanen het dubbele, maar dat weigerden de Duitsers botweg. Bizar: banken kunnen blijkbaar onderhandelen over de hoogte van boetes. Dat moet u eens proberen, bij een verkeersboete of zo. En de Rabobank? Die kreeg weliswaar een flinke boete voor de Libor-fraude, maar de Nederlandse regering liet de bank verder met rust. Het OM trof slechts een schikking met de bank van 70 miljoen euro. Arnold Merkies heeft nog gehamerd op verdere stappen tegen de frauderende bank, maar daar wilde de regering niet aan. 'Schikken deugt in dit geval principieel niet. In het kader van de bouwfraude-schandalen hebben we afgesproken dat er niet geschikt wordt als het om zulke omvangrijke zaken en zo grote bedragen gaat. Maar minister Opstelten liet me destijds weten dat het allemaal te ingewikkeld is. Te gek voor woorden. Dit soort zaken is namelijk altijd complex. Zorg dan voor voldoende capaciteit bij het OM om zulke kwesties helemaal uit te pluizen, zou ik zeggen.'

Celstraffen voor klokkenluiders

Heerst er dan nog steeds een totale strafeloosheid in de financiële wereld? Dat nou ook weer niet. Maar dan moeten we

volven

BAD BANK

Deals Belasting

even naar de andere kant van de tafel. Juni vorig jaar werden de twee klokkenluiders van de geruchtmakende LuxLeaks-zaak veroordeeld tot voorwaardelijke celstraffen van twaalf, respectievelijk negen maanden. Raphael Halet en Antoine Deltour hadden als medewerkers van accountantsfirma PriceWaterhouseCooper documenten naar buiten gebracht over geheime belastingafspraken tussen overheden en multinationals als Ikea, Pepsi en Walt Disney. De LuxLeaks-affaire bracht overigens ook de fiscale deals tussen Nederland en Starbucks aan het licht. Zelfs de Franse journalist Edouard Perrin, die de onthullingen als eerste op tv meldde, werd aangeklaagd wegens 'heling'. Hij werd echter vrijgesproken. Verzin het maar: mensen die grootschalige belastingontwijking onthullen worden veroordeeld, maar zowel degenen die het deden als degenen die het mogelijk maakten worden met rust gelaten. Maar je hoeft het niet eens te verzinnen; het is de realiteit. Net zoals het idee dat de doorsnee burger op de keper beschouwd op twee manieren borg staat voor de dolle avonturen van de financiële wereld. Ten eerste met zijn spaargeld, waarmee banken elders weer avonturen gaan beleven; ten tweede met zijn belastinggeld, waarmee regeringen diezelfde banken weer uit het slop trekken als die avonturen mislukken. En wee het gebeente van die burger als hij een keer een fout maakt met z'n eigen belastingaangifte. •

tekst Rob Janssen
foto Arie Kievit / Hollandse Hoogte©
illustraties Nynke Vissia

HOCUS POCUS

Een kleine greep uit de financiële goocheldoos

- *COCO'S*– voluit: contingent convertibles – werden in het leven geroepen nadat banken werden verplicht om grotere financiële buffers aan te houden. Een coco is een soort obligatie die banken uitgeven om hun buffers op te schroeven. Kenmerkend is echter het hoge risico voor de belegger. De coco kan namelijk een metamorfose ondergaan als de bank in de problemen komt. In dat geval vervalt de obligatie en wordt die omgezet in een aandeel. De bank telt de waarde daarvan vervolgens bij haar kapitaal. Echter: tegenover dat hoge risico staat een hoge rente. En juist over die rente ging 'coco-gate': de banken willen die hoge rente op coco's kunnen aftrekken van de belasting.
- De bekendste en meest beruchte financiële producten zijn de *derivaten*. Derivaten zijn beleggingsinstrumenten waarvan de waarde gekoppeld is aan de waarde van andere producten of effecten, en de handel ermee kan het best worden vergeleken met het handelen in toekomstverwachtingen of het speculeren met risico's. Het gemene van derivaten is dat je zelf geen belang in het eraan gekoppelde product hoeft te hebben om er geld aan te kunnen verdienen. Om de werking van derivaten te beschrijven wordt vaak de metafoor gebruikt van de verzekering tegen het afbranden van het huis van je buurman: als dat gebeurt gaat bij de belegger de vlag uit.
- In een *Bad Bank* – 'slechte bank' – worden sterk in waarde gekelderde investeringen van banken ondergebracht. De vorming van een Bad Bank geschiedt in de regel onder beheer van de nationale overheid, als laatste redmiddel om in nood verkerende banken te redden. In Nederland gebeurde dat bijvoorbeeld bij de nationalisatie van SNS Reaal. Maar in plaats van dat alle activiteiten van de bank(en) worden beoordeeld, worden in de regel alleen de giftige investeringen in de Bad Bank ondergebracht. De gezonde delen blijven ongemoeid en daarmee kan de bank dus gewoon doorgaan. Om kort te gaan: de aandeelhouders zijn tevreden en de overheid – de belastingbetaler dus – blijft met de rotzooi zitten.
- Als een van de meest bizarre praktijken uit de financiële wereld mag de handelswijze van Deutsche Bank op de Amerikaanse hypotheekmarkt gelden. Het kan samengevat worden als: wedden tegen je eigen beleggingsportefeuille. In het kort: de bank kocht massaal waardeloze onroerendgoed-papieren op, verpakte ze in ondoorzichtige bundels genaamd *CDO's* (Collateralized Debt Obligation) en verzekerde zich vervolgens tegen kredietuitval bij verzekeraar AIG. Laatstgenoemde doorzag het spel te laat, kwam mede daardoor in grote problemen en moest door de Amerikaanse overheid – met belastinggeld dus – overeind worden gehouden. Deutsche Bank won.

> EINDAFREKENING ARNHEM CENTRAAL: MEEVALLER VAN 1,35 MILJOEN

Menig treinreiziger zal zich de problemen bij station Arnhem nog kunnen herinneren. Jarenlang was het station slecht bereikbaar vanwege de verbouwing. Er verdween steeds meer gemeenschapsgeld in de bouwput en het moment dat de overlast op zou houden kwam steeds verder weg te liggen. Zes jaar geleden werd Gerrie Elfrink als SP-wethouder van Arnhem verantwoordelijk voor de tot dan toe desastreus verlopende verbouwing. Hij stelde bij zijn aantreden: 'We gaan het station afmaken en er gaat geen cent meer bij.' Door innovatief aan te besteden en het budget leidend te maken, is vervolgens binnen budget en binnen de tijdsplanning gebouwd. Elfrink nu: 'Volgens velen was het een gedurfde opgave. Maar het is ons wel gelukt. En wel op zo'n manier dat er geld over is en 1,35 miljoen terug gaat in de gemeentekas.'

foto: Cees Wouda

> TEGENSTRIJDIGE MISSIE MALI

De SP heeft geen steun gegeven aan verlenging van de Nederlandse deelname aan de VN-missie in Mali. SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk: 'Vanwege de tegenstrijdige doelen, is de missie in Mali een mission impossible en leidt deze zelfs tot meer geweld.'

VN als vijand

De opdracht is enerzijds herstel van het staatsgezag en anderzijds verzoening van strijdende partijen. Van Dijk: 'Dat kan niet

tegelijktijd, omdat VN-militairen als bondgenoten van de Malinese regering worden beschouwd. Tegenstanders van de Malinese regering – zoals de Toeareg in het noorden van Mali – beschouwen de Verenigde Naties daardoor als vijand.' Talloze deskundigen en ook militairen hebben daarom afgelopen maanden kritiek geuit op deze dubbele opdracht.

Afghanistan-scenario

In de praktijk leidt de aanwezigheid van

VN-militairen tot nieuw geweld. Het aantal aanslagen tegen de missie neemt dan ook toe. Van Dijk: 'De missie in Mali heeft daardoor steeds meer weg van een Afghanistan-scenario: jarenlange aanwezigheid, zonder vruchtbare resultaten. Tegelijk kost de missie honderden miljoenen euro's per jaar. Wat ons betreft besteden we dat geld aan andere doelen, zoals humanitaire hulp.'

> FLEXCONTRACT? FLUTCONTRACT!

still: archief SP

#FLEXIT stond er te lezen op de blote buiken van SP-jongeren op de publieke Tribune van de Tweede Kamer tijdens de bespreking van de begroting van Sociale Zaken van minister Lodewijk Asscher. 'Jongeren kunnen geen normaal leven opbouwen en gaan van flutcontract naar flutcontract', licht Merel Stoop de actie toe. Zij is voorzitter van ROOD, jong in de SP. Omdat te veel

jongeren tegenwoordig een vast arbeidscontract op hun buik kunnen schrijven is ROOD een campagne begonnen tegen de doorgeslagen flexverslaving in Nederland. De campagne is op 7 december afgetrapt met de 'blotebuikenactie' in de Tweede Kamer. Stoop: 'Er zijn nu bijna twee miljoen flexwerkers in Nederland. Niet meer dan vijftien procent van hen heeft zicht op een

vast contract, terwijl tachtig procent dat wel zou willen. Flexibel zijn is dus geen bewuste keuze. We moeten flex duurzamer maken dan vast. Alleen zo kunnen we iedereen, jong of oud, zekerheid bieden. Tot die tijd trekken wij ten strijde tegen flexgekkers als Lodewijk Asscher. Flex it!

foto: archief SP

Het was uiteindelijk Emile Roemer die de dikke cheque aanbood bij het Glazen Huis.

> ROEMER RUN

In het kader van de jaarlijkse *Serious Request* hebben 3FM en het Rode Kruis in de week voor kerst geld ingezameld voor het tegengaan van kindersterfte door longontsteking. Ook de SP heeft hieraan weer een steentje bijgedragen. Wij organiseerden namelijk de Roemer Run: een sponsorloop van het Binnenhof in Den Haag tot aan de Grote Markt in Breda. De bijna 100 kilometers zijn afgelegd door huidige en kandidaat-Kamerleden zoals

Lilian Marijnissen, Ron Meyer en Michiel van Nispen. Met de Roemer Run is 6.677 euro ingezameld voor Serious Request. Alle SP-afdelingen waar de Roemer Runners langskwamen hebben een bijdrage geleverd. Ook via de site van Serious Request stroomden de donaties binnen. Het laatste stuk, tot aan het Glazen Huis, liepen ook SP-partijleider Emile Roemer en de burgemeester van Breda Paul Depla mee.

foto: Suzanne van de Kerk

> FINANCIËLE STRIJD VETERANEN

Protest op het Spuiplein. Zo'n duizend militairen en veteranen hebben samen met SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk, vakbonden en het CDA aandacht gevraagd voor hun pensioengat. Dat gat is ontstaan door de stapsgewijze ophoging van de pensioenleeftijd van 65 naar minimaal 67 jaar. Defensiepersoneel moet verplicht

vroeg met pensioen. De financiële regeling hiervoor stopt echter bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd. Echter, dan gaat de AOW nog niet in. VVD en PvdA hebben een motie voor volledige compensatie van die pensioenproblemen verworpen. Daarom vechten de militairen en veteranen nu verder via de rechter.

> 'IK HEB HELEMAAL GEEN POSTER GEZIEN'

Afgelopen maanden kregen we bij de Tribune-redactie enkele malen de vraag: 'Julie hadden verkiezingsposters aangekondigd, die met de Tribune mee zouden komen, maar ik heb helemaal geen poster gezien.' Dat komt omdat de Tribune sinds het oktober-nummer een centerfold heeft: pagina 16 en 17 vormen samen een poster. U kunt deze verkiezingsposters voorzichtig loswrikken van het nietje en ophangen. Hieronder ziet u de posters uit de afgelopen Tribunes.

SP.

KLAAR OM TE

E KNOKKEN.NL

foto archief SP

PAK DE MACHT TERUG VAN BRUSSEL

‘TIJD VOOR EEN NIEUW VERDRAG, NU VAN ONDEROP’

25 jaar Verdrag van Maastricht: voor de SP geen reden voor een feestje. Wel voor een inhoudelijk debat, in de stad waar de partij in 1992 al protesteerde tegen de machtsgreep van Brussel. Catarina Martins: ‘Maastricht vernietigde onze democratie en liet de financiële sector onze levens overnemen.’

◀ 1992: SP zoekt het hogerop tijdens het EG-debat in Maastricht.

'NEE TEGEN DEZE EG!' Luidkeels lieten leden van de SP, toen nog niet vertegenwoordigd in de Tweede Kamer, in 1991 en 1992 in Maastricht merken wat zij van het Verdrag van Maastricht vonden. De EG, Europese Gemeenschap, was de voorganger van de EU. Heerlenaar Jan de Wit, inmiddels gepensioneerd SP-Tweede Kamerlid, spiegelde toenmalig premier Ruud Lubbers tijdens een debat de gevolgen van het verdrag voor: besluitvorming verhuist naar Brussel, sociale voorzieningen worden afgebroken en dat allemaal voor de economische voordelen voor het bedrijfsleven. Een vooruitziende blik, weten we nu. Het Verdrag van Maastricht legde de basis van de EU zoals die nu is; het regelde onder andere de oprichting van een Europese munteenheid, die later de euro zou gaan heten.

De stemming is omgeslagen

In het Gouvernementsgebouw – zo noemen Limburgers het provinciehuis – in Maastricht organiseert de SP begin december 2016 een bijeenkomst over het verdrag. Europese Politici en wetenschappers vragen zich af: is het geen tijd voor een ander verdrag? SP-fractievoorzitter in de Eerste Kamer Tiny Kox toont een filmpje van SP-protestacties uit de jaren negentig; SP-prominenten Riet en Jan de Wit en Peter van Zutphen krijgen bloemen vanwege hun rol bij de protesten 25 jaar geleden in Maastricht. Daarna zijn de Europese politici aan het woord: Andrej Hunko, Europawoordvoerder van Die Linke, Catarina Martins, partijleider van het Portugese Bloco de Esquerda en Marc Botenga van de Belgische PVDA.

Hunko onderschrijft het voorstel van de SP voor een complete revisie van het EU-verdrag, omdat de huidige verdragen een sociaal Europa in de weg staan: 'We willen geen concurrentie en oorlog tussen individuele landen.' Botenga beaamt dat: 'Samenwerking en solidariteit is iets anders dan concurrentie. Als we niet ingaan op de vraag naar een alternatief, krijgen we weer die nationalistische stromingen van de twintigste eeuw.' Het ergert hem dat alle verzet tegen de EU als populistisch wordt weggezet, en links idealisme als utopisch: 'Utopisch is juist de gedachte dat we op dezelfde voet door kunnen gaan.' Martins' partij steunt de linkse regering in

Maastricht: mooie stad, fout verdrag.

Portugal, die tegen de EU-regels ingaat ten einde de economie weer op gang te krijgen: 'In mijn jeugd geloofden we dat Portugal bij de EU kwam om voorspoed te krijgen – na jaren fascisme. EU stond voor democratie, voor de hoop dat alles beter zou worden. We lieten ons meeslepen; er werden schepen in brand gestoken, omdat de Europese Unie vissers ervoor betaalde om niet te gaan vissen. Boeren trokken hun druivenstokken uit de grond. We maken nog steeds lekkere wijn, maar we besloten er minder van te produceren, want dat wilde de Europese Unie.' De stemming is in Portugal flink omgeslagen volgens Martins: 'Nu kunnen we geen eigen beslissingen meer nemen. Mensen die fulltime werken zijn arm. Het verwachte Europa van de hogere standaarden bleek het Europa van de lagere standaarden. Publieke voorzieningen worden afgebroken. 500.000

mensen hebben ons land verlaten op zoek naar werk. 300.000 jongeren hebben studie noch werk.' Zij oogst veel applaus met haar oproep voor verandering: 'Links moet een alternatief bieden; dat kan niet onder de huidige verdragen!'

Tegenstellingen en kaalslag

Het panel van wetenschappers onderstreept dat het mis is gegaan de afgelopen 25 jaar. Joan Muysken, emeritus hoogleraar Economie uit Maastricht, legt de vinger op de zere plek als hij zegt dat een gemeenschappelijke munt zonder politiek fundament tot grote problemen leidt: 'De tegenstellingen tussen Noord- en Zuid-Europa zijn daardoor sterk toegenomen. Landen als Griekenland en Portugal zijn het kind van de rekening.' Arjo Klamer, econoom en SP-wethouder in Hilversum: 'De sociale functie van geld is

verbinding. Maar doordat er geen draagvlak is voor kapitaaltransfers van Noord- naar Zuid-Europa en doordat de Europese Unie kiest voor loondumping dreigt de euro onhoudbaar te worden.' Mirjam van Reisen van de Universiteit Tilburg legt de link tussen Europa als economisch machtsblok en de sociale en economische kaalslag in ontwikkelingslanden: 'Dan moet je niet gek opkijken als massa's mensen bij gebrek aan perspectief nu op de deur bonken van Fort Europa.'

'Radicale ommekeer'

'Minder dan drie procent begrotingstekort en minder dan 60 procent staatsschuld. Deze voor Brussel heilige getallen leidden tot een domme uitverkoop van grote delen van het publieke domein en heeft ons van de ene in de andere crisis gebracht. Alleen een radicale ommekeer kan ons weer op het juiste pad brengen.' Dat stelt SP-leider Emile Roemer, die de levendige bijeenkomst afsluit. Hij bepleit een nieuw verdrag, maar dan een dat niet van bovenaf opgelegd wordt. 'Schaf de Europese Commissie af. Herstel de nationale soevereiniteit. Investeer in de samenleving, werkgelegenheid en lonen', dat is volgens de SP het recept voor Europese samenwerking. 'Een samenwerking waarin Brussel niet langer de baas speelt en de lidstaten weer zeggenschap krijgen over hun eigen begroting en beleid. Beleid waar mensen centraal staan in plaats van de centen, de bankiers en de multi-nationals.'

'In Europa zijn geen regels, alleen chantage'

Na de bijeenkomst spreekt de Tribune nog even met Catarina Martins uit Portugal. Zij was jarenlang activist voor de rechten van werknemers met wat we nu flexbanen noemen. In 2010 sloot ze zich aan bij Bloco Esquerda (Links Blok). De omslag in Portugal van EU-enthousiast naar EU-kritisch is opvallend, omdat het verhaal toch meestal is dat de Zuid-Europeanen zo veel voordeel van de EU zouden hebben gehad.

Martins: 'Mijn land had grote verwachtingen van het Verdrag van Maastricht. En mijn generatie geloofde dat Europa ons gezamenlijk thuis zou worden. Ik was een tiener toen

Catarina Martins: 'Door de EU kunnen we nergens meer zelf over beslissen'.

foto Franco Gori©

het Verdrag van Maastricht werd getekend, 25 jaar geleden. Mijn land was een trotse deelnemer aan de Europese eenwording. Er werd ons voorgespiegeld dat we een proces tegemoet gingen van integratie, van cohesie, en dat we net zulke hoge levensstandaards zouden krijgen als de meest welvarende Noord-Europese landen. We keken naar Europa en zagen openbare scholen en openbare ziekenhuizen, arbeiders- en vrouwenrechten en allerlei andere fundamentele rechten – en we dachten: dit worden ook onze rechten.'

› Wat is er veranderd?

'In ons enthousiasme maakten we domme keuzes. Ik noemde al de verbrande vissersschepen. Er werd gezegd dat onze industrie te laag gekwalificeerd was om te kunnen concurreren in de Europese Unie. En als Noord-Europa het zoveel beter kon dan wij, waarom zouden we het dan nog zelf doen? En dus werd industrie die in overheidshanden was, verkocht aan private partijen, want dat was vooruitgang. En na verloop van de jaren hadden we wegen, en nieuwe scholen, en nieuwe ziekenhuizen – en die waren betaald uit Europese fondsen en van de

banken geleend geld. Maar toen vertrokken de geprivatiseerde bedrijven uit het land, en namen de werkgelegenheid mee. Toen hadden wij een economie die van Europa afhankelijk was en dreef op schulden aan de financiële wereld. Het bleek een ruil waarbij we onze soevereiniteit ruilden voor wat geld voor infrastructuur. Nu kunnen we nergens meer zelf over beslissen.'

› Portugal had het moeilijk door de crisis. Hoe is daarmee omgegaan?

'We hadden een rechtse regering, die alles deed wat de trojka voorschrijft. De trojka bemoeide zich met Portugal vanwege de internationale financiële crisis in 2007 en 2008. De landen met de meeste fragiele economieën, Portugal, Griekenland, werden het doelwit van speculatie. De trojka en de rechtse regering wilde korten op de pensioenen en lonen – dus dat gebeurde. In een land waar meer dan een miljoen gepensioneerden het met 250 euro of minder per maand moeten stellen, betekent het snijden in pensioenen niets minder dan mensen tot de armoede veroordelen. Er werd gesneden in lonen, in een land waar ambtenaren zelfs na vele dienstjaren nog minder verdienen dan wat in Nederland een minimumloon zou zijn. Bijna alle strategische sectoren van onze economie zijn geprivatiseerd. We mochten geen luchthavens hebben, of elektriciteitsbedrijven. We mochten niet meer over ons eigen vuilnis gaan. We mochten geen publiek openbaar vervoer hebben. Nu zijn die bedrijven geprivatiseerd en overge-

'Voer je andere politiek dan de EU wil? Sancties!'

CETA: VERLIES EN WINST

Nu het omstreden handelsverdrag TTIP even in de koelkast ligt – maar voor hoe lang – gaat alle aandacht naar CETA; het al uitonderhandelde vrijhandelsakkoord tussen de EU en Canada. CETA wordt wel TTIP via de achterdeur genoemd; veel nadelen die aan TTIP kleven gelden ook voor CETA. En Amerikaanse bedrijven hoeven alleen maar een vestiging in Canada te hebben om er handig gebruik van te kunnen maken. Anne-Marie Mineur is SP-Europarlementariër en vecht al jaren tegen deze wurgakkoorden, die de macht over onze democratie in handen van de grote bedrijven legt.

› Hoe staat het met CETA?

Op 2 februari stemt het Europees Parlement over CETA. Mijn verwachting is dat een meerderheid voor gaat stemmen. Ondanks dat de commissie voor Werkgelegenheid en Sociale Zaken er in meerderheid tegen bleek – in die commissie zijn alle Europese fracties vertegenwoordigd. Maar er is ook goed nieuws.'

› Namelijk?

'Het Duitse grondwettelijk hof heeft zich het recht voorbehouden om CETA alsnog af te wijzen; als na onderzoek blijkt dat het in strijd is met de Duitse grondwet. Nederland is zo dom geweest zo'n voorbehoud niet te maken en zich er halsoverkop in te storten. Het andere goede nieuws is dat er een advies van de Advocaat-Generaal ligt aan het Europese Hof van Justitie, dat CETA zou moeten worden voorgelegd aan de nationale parlemen-

Foto's Diederik Olders

SP-Europarlementariër Anne-Marie Mineur.

ten. Als het Hof dit advies overneemt, betekent het dat de Eerste en Tweede Kamer er over gaan debatteren. Én dat over een besluit een referendum gehouden kan worden.'

› Hebben mensen daar nog zin in dan?

'Er zijn nu al bijna genoeg steunbetuigingen opgehaald voor dat referendum. Het wachten is op een besluit. En ja, de regering kán een raadgevend referendum negeren. Maar niet zonder politieke schade. Plus: reden te meer om ervoor te zorgen dat de SP de komende jaren aan de knoppen zit. Of, zoals ons verkiezingsprogramma voorstelt, ook correctieve referenda in te voeren.'

Steun het referendum, voor TTIP én CETA: <http://referendum.nl>

nomen door... staatsbedrijven uit landen als Duitsland en Frankrijk.'

› Maar nu is er een linksere regering, door jouw partij gesteund. Maakt die het verschil?

'Een op de drie kinderen in Portugal leeft in armoede en ons opleidingsniveau, dat sinds onze revolutie van 1974 een stijgende lijn vertoonde, daalt weer. De afgelopen vijf jaar gingen er voor het eerst minder mensen naar de universiteit. Dat is niet omdat ze niet willen studeren, maar omdat ze het zich niet kunnen veroorloven. Een jaar geleden waren er verkiezingen. De rechtse coalitie won de verkiezingen, maar had geen meerderheid. Daarom sloot Links Blok, mijn partij, samen met de Communistische Partij een overeenkomst met de – sociaaldemocratische – Socialistische Partij, die als tweede uit de verkiezingen was gekomen. We spraken af om pensioenen en lonen te verhogen, te stoppen met privatiseren. En dat zijn we aan het doen. Dit alles lost het probleem niet op. We kampen met langetermijn-werkloosheid

die we er niet onder kunnen krijgen zonder publieke investeringen. Maar daar is geen geld voor.'

› En de Europese Unie?

'De EU werkt tegen. Elke keer dat we besloten dat we het minimumloon wilden verhogen, zei de Europese Commissie dat dat een gevaar is. Toen we de privatisering van het ov terugdraaiden in twee grote steden, zijn we aangeklaagd. De EU dreigt constant met sancties. Weet je waarom? Omdat de rechtse regering niet voldeed aan de normen voor het tekort. De regering, die alles deed wat de Europese Commissie wilde, kon toch niet aan de normen voldoen. Door ons linkse beleid – de economie gaat beter omdat mensen iets meer te besteden hebben – gaan we voor het eerst in jaren aan die Europese norm voldoen; wij komen met het laagste tekort in 42 jaar. En nú dreigt de EU met sancties vanwege de tekorten van de vorige regering. Ben je een groot land of heb je een rechtse regering? Dan zijn tekorten geen probleem. Voer je andere politiek dan de EU wil? Sanc-

ties! En daarom weten we dat er in Europa geen regels zijn. Alleen chantage.'

› Wat moet er gebeuren?

'De Europese Unie is op dit moment de grootste bedreiging voor de mensen in Europa. We moeten ons verzetten tegen het idee dat als je niet vóór de huidige EU bent, dat je dan extreemrechts bent. Je moet blijikbaar de status quo verdedigen, anders ben je zogenaamd een rechtspopulist. De boodschap van mensen die dat zeggen is: er is geen alternatief. En dat drijft mensen juist in de armen van de rechtspopulisten. Dus: links moet laten zien dat er een alternatief is. Vijfentwintig jaar na het Verdrag van Maastricht en tien jaar na het Verdrag van Lissabon – ja, wij hebben ook een stad waar een slecht verdrag is getekend – is het tijd om de EU te ontmantelen, zodat we kunnen beginnen te bouwen aan een Europa van samenwerking.' ●

tekst Daniël de Jongh
en Diederik Olders

foto: Nynke Vissia

Yaël aan het werk in de speciale belteam-kamer in Amersfoort.

> BELHELD

De SP heeft een belteam van leden die aan mensen de vraag voorleggen die we zo vaak vergeten te stellen. 'Wilt u misschien lid worden?' En dat werkt.

Yaël Kooy is 19 jaar. Een tijdje geleden las hij over het Nationaal ZorgFonds en hij

besloot het te steunen. Kooy: 'Ik werk in een kroeg en bij de receptie van een serviceflat. Dat is zeg maar een verzorgingshuis voor ouderen, maar dan met de huur, de zorg, het eten en alles apart geregeld. Ik zie daar elke dag deurwaarders bij de receptie; bewoners hebben

grote moeite om de eindjes aan elkaar te knopen. Dan moeten ze kiezen tussen een dak boven hun hoofd of zorg. Dit kan zo niet langer.' Na een tijdje werd hij gebeld door het belteam van de SP. Of hij lid wilde worden. Na zich te hebben ingelezen in de standpunten van de SP, vulde hij de toegestuurde machtigingskaart in. Begin december werd hij lid; twee weken later was hij al bezig als vrijwilliger van het belteam. Op zijn eerste avond bellen maakte hij meteen drie nieuwe leden. Kooy: 'We bellen mensen die al een van onze acties steunen, mensen zoals ikzelf dus. De meeste reageren heel positief. Ik heb wel eerder dit soort werk gedaan, als vrijwilliger bij een organisatie voor gehandicapten.'

Wil je ook helpen, bijvoorbeeld bij het belteam? Meld je bij vrijwilligers@sp.nl

> SAMEN KNOKKEN

Al jaren knokken SP'ers samen met mensen voor solidariteit, menselijke waardigheid en gelijkwaardigheid. Er is een serie korte filmpjes van gemaakt. Over hun strijd en over wat de SP wil. Neem de gevangenisbewaarders. In hun filmpje vertellen ze over hun pensioengat, dat door politieke keuzes is gecreëerd. Ze kwamen in actie: 'Bij deze jarenlange strijd hebben we veel steun ontvangen vanuit de SP.' SP-Tweede Kamerlid Michiel van Nispen in het filmpje: 'Toen stond ik klaar, nu sta ik klaar om te knokken!'

 [Bekijk de filmpjes hier: klaaromteknoeken.nl](http://klaaromteknoeken.nl) of deel ze via facebook: facebook.com/SocialistischePartij en twitter: twitter.com/SPnl

In de Tribune van juli 2014 vertelden de gevangenisbewaarders het verhaal van hun en onze strijd: sp.nl/ZJS

> 'RADICALE AANPAK GEZONDHEIDSVerschillen NODIG'

De sociaaleconomische gezondheidsverschillen zijn groot, nemen toe en een radicale aanpak is nodig als we de kloof willen verkleinen. Dat is de conclusie van de door de SP georganiseerde conferentie 'Ongelijkheid in gezondheid, willen we er iets aan doen?'

Ineke Palm

De SP organiseerde de conferentie mede als cadeau voor Ineke Palm (foto), die recent vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd is gestopt met haar werk voor het Wetenschappelijk Bureau van de SP. De dag werd geleid door Agnes Kant. In maart 1994 organiseerden Kant en Palm al eens samen een symposium over hetzelfde thema.

Gezondheidskloof

'In zeven minuten reis je met de metro in Rotterdam van Kralingen-Oost naar Delfshaven. In die korte reis daalt de

levensverwachting van de buurt met ruim vier jaar.' Een heel tastbaar voorbeeld van professor Johan Mackenbach dat laat zien hoe groot de gezondheidskloof is. 'Iemand die alleen basisonderwijs heeft gevolgd overlijdt gemiddeld 6 tot 7 jaar eerder dan iemand die universitair is opgeleid. Het aantal verwachte jaren in goede gezondheid verschilt zelfs tot 15 jaar.' Niet alleen opleidingsniveau, maar ook etniciteit speelt een rol.

Verzet

De conferentie inspireerde om in verzet te komen tegen sociaaleconomische gezondheidsverschillen. Dat is precies wat de SP gaat doen, volgens SP-voorzitter Meyer. 'Van onze 10 belangrijkste verkiezingspunten, zijn er 8 een frontale aanval op maatschappelijke ongelijkheid.' Hij doet onder meer op het Nationaal ZorgFonds. 'Wij zijn de initiator van een beweging die strijdt voor een toegankelijke zorg, tegen

foto Sandra Beckerman

het eigen risico en tegen sociaaleconomische gezondheidsverschillen.'

Onderzoek

Woord en daad liggen bij de SP nooit ver uit elkaar. De week na de conferentie heeft SP-Tweede Kamerlid Henk van Gerven er in de Kamer op aangedrongen dat het RIVM voortaan de effecten van nieuwe wetten op sociaaleconomische gezondheidsverschillen gaat onderzoeken en waar nodig de regering op de vingers tikt.

> LEGALIZE IT

De eerste stap richting legalisering van softdrugs lijkt gezet. SP-Tweede Kamerlid Nine Kooiman heeft de steun gekregen van een Kamermeerderheid voor het voorstel om vanaf 2017 als overheid slimmer om te gaan met softdrugs: 'Nu wordt de verkoop van cannabis aan de voordeur gedoogd

maar is de inkoop ervan illegaal. Coffeshophouders worden dus gedwongen zaken te doen met criminelen. Het kabinet moet stoppen met het creëren van boeven; en zich bezighouden met preventie.' Opvallend genoeg is het SP-voorstel niet gesteund door de VVD-fractie en de

VVD-minister van Veiligheid en Justitie Van der Steur. 'Vreemd', vindt Kooiman, 'want vorige maand is op het VVD-congres nog een zelfde voorstel aangenomen. Mijn tekst is juist op het VVD-voorstel gestoeld, om ook deze partij uit te dagen zich aan hun verkiezingsbelofte te houden.'

COLUMN

Dennis de Jong
SP-fractievoorzitter
Europees Parlement

SAMENWERKEN OF NIET?

Natuurlijk wens ik iedereen die dit leest, een heel gelukkig 2017 toe. Maar of het werkelijk een gelukkig jaar zal worden? Zowel in Nederland als in de Europese Unie en de wereld stapelen de problemen zich op. En de angst dat het weleens verkeerd zou kunnen aflopen, neemt toe.

Als SP'ers laten we ons natuurlijk niet door angst regeren en het 'team Brussel' gaat er in ieder geval ook in het nieuwe jaar met volle kracht tegenaan. Een vraag waar we ook in het nieuwe jaar mee te maken krijgen, is wel in hoeverre we ons richten op samenwerking binnen het Europees Parlement of ons eigenlijk een

beetje buiten dat EP plaatsen en ons richten op de buitenparlementaire oppositie.

Voor de leider van de christendemocraten in het EP, de Duitser Manfred Weber, is het helder: zijn kerstwens bestond uit een oorlogsverklaring aan 'populistisch links én rechts'. Lekker vredig. Als het aan hem ligt, isoleren we ons als Modern Links, zodat hij er geen last van heeft.

Dat is voor ons echter geen optie. De banden met actiegroepen en linkse maatschappelijke bewegingen zijn ons lief, maar we willen ook, waar mogelijk, de besluiten in het EP zelf beïnvloeden. Daarom kies ik liever voor wortel én stok: ik sta buiten het gebouw van de Europese Commissie te demonstreren tegen de baantjesfabriek voor ex-Eurocommissarissen als Kroes en Barroso, maar ik overleg ook met de bevoegde Eurocommissaris, Frans Timmermans, over transparantie en integriteit.

Wat mij betreft zetten we deze koers voort: pogingen van rechts om ons te isoleren ga ik bestrijden. Binnenkort spreek ik de leider van de sociaaldemocraten in het EP, de Italiaan Pittella, die kandidaat is om voorzitter van het EP te worden. Als hij onze steun wil, dan moet hij de uitspraken van Weber krachtig veroordelen. Om Modern Links moet je niet heen willen, je moet het koesteren!

> PR-GOEROE NAM

Gaat onze eigen Paul Ulenbelt voor de NAM werken?! Het bedrijf zoekt een reputatiemanager. Maar: 'Groningen heeft geen verkoper van knollen voor citroenen nodig, maar daden: minder gaswinning, minder ellende.' Met die woorden heeft het SP-Tweede Kamerlid hoogstpersoonlijk in Assen zijn protest-sollicitatie naar de vacature 'External Relations Manager Earthquakes' overhandigd aan het gaswinningsbedrijf.

'Dramatisch imago'

'Een hele mond vol, maar het komt erop neer dat ze iemand nodig hebben met ideeën over hoe ze hun dramatische imago in Groningen kunnen redden. Nou, dat weet ik wel,' zegt Ulenbelt. Hij is ervan overtuigd dat hij de aangewezen persoon is voor de functie. 'De gaswinning omlaag naar een veilig niveau en stoppen met het in de weg zitten van Groningers. Dus die baan krijg ik vast.' Ulenbelt heeft ter plekke ook meteen zijn visie op het pr-beleid van de NAM gepresenteerd.

'Zo simpel kan het zijn'

Ulenbelt: 'Het is denk ik belangrijk dat de NAM zich realiseert dat een effectieve en geloofwaardige communicatiestrategie begint met goed gedrag. Minder aardbevingen en minder gedonder met de schadeafhandeling betekent minder

foto: Sandra Beckerman ©

ellende voor Groningers en dus een minder slecht imago. Zo simpel kan het soms zijn. Stop met Groningers het leven zuur te

maken en communiceer dat actief. Stop met het bestrijden van Groningers met schade aan hun huis, ga ze helpen.'

> ONDERZOEK SLECHTE ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN LUCHTVAART

foto: Free ImagesCC

'Goedkope luchtvaartmaatschappijen als RyanAir en WizzAir voeren een prijsoorlog over de rug van personeel en reiziger,' meldt SP-Tweede Kamerlid Eric Smaling. Hij is dan ook heel blij dat de Tweede Kamer zijn voorstel voor een grondig onderzoek naar de arbeidsomstandigheden van prijsvechters in de luchtvaart heeft gesteund.

'Schokkend'

Uit een onderzoek onder ruim 7000 piloten in de EU kwamen al schokkende conclu-

sies. Smaling: 'Piloten bij dergelijke luchtvaartmaatschappijen ervaren een slecht veiligheidsbeleid en vliegen ook als ze eigenlijk te moe zijn, of ziek. De duurst-betalde stoel in een RyanAir vliegtuig is doorgaans die van de piloot. Die moet zich voor tienduizenden euro's inkopen bij het bedrijf en verdient dat dan met een armzalig loon niet of nauwelijks terug.'

'Uitgeperst'

Ook het cabinepersoneel van RyanAir wordt uitgeperst. Smaling: 'Die zitten soms letterlijk dagenlang op de luchthaven te wachten, zonder te weten of er die dag werk voor ze is of niet. Daar krijgen ze dan drie tientjes voor. Ingrijpen door het kabinet is nu onvermijdelijk. Uitbuiting hoeven we niet te accepteren in Nederland. Als we nu geen grens trekken, wordt dit de norm in de luchtvaart, met alle gevolgen van dien.'

> HERINDELING LANDGRAAF EN HEERLEN

De SP-afdeling in Landgraaf is aan het buurten in de buurt, om te vragen hoe mensen denken over de voorgestelde samenvoeging met Heerlen. SP-fractievoorzitter Marc van Caldenberg: 'De reacties zijn heel divers, positief en negatief. Maar er is één klacht die vrijwel alle mensen uitspreken, ongeacht hun standpunt: ze krijgen te weinig informatie. Ze zeggen zich er onvoldoende in te kunnen verdiepen of zelfs dat het hen niet goed is uitgelegd. Een belangrijk signaal. Wij hebben de burgemeesters en wethouders van beide gemeenten daarom direct gevraagd zo snel mogelijk helderheid te geven.'

> VERHUURDERHEFFING AFGESCHAFT VOOR 650 VERHUURDERS

Sinds 2013 heft de regering belasting op het verhuren van sociale huurwoningen. Sinds 2013 strijdt de SP fel tegen deze verhuurderheffing. De aanhouder wint, want op initiatief van de SP is nu de eerste stap naar het afschaffen van de verhuurderheffing gezet: 650 verhuurders hoeven deze voortaan niet meer te betalen.

Onvoorstelbaar oneerlijke belasting

De extra belasting op sociale huurwoningen loopt op tot 2 miljard euro. Volgens SP-Tweede Kamerlid Farshad Bashir een onvoorstelbaar oneerlijke belasting. 'Huurders en woningzoekenden betalen de prijs. De afgelopen jaren is de huur met bijna dertig procent gestegen.' De verhuurderheffing moest betaald worden door verhuurders die meer dan 10 woningen verhuren.

Kleine verhuurders

Dankzij een aangenomen voorstel van Bashir hoeven verhuurders van hofjeswo-

ningen en kleine stichtingen geen verhuurderheffing meer te betalen. 'Hofjesstichtingen moeten vaak extra kosten maken voor onderhoud van hun oude pandjes. Daarnaast vervullen zij een maatschappelijke functie door woonruimte voor een betaalbare prijs aan te bieden,' stelt Bashir. 'Ook heel kleine woningcorporaties met minder dan 50 huurwoningen hebben erg veel last van de verhuurderheffing.'

SP: huurverlaging voor elke huurder

In het SP-verkiezingsprogramma stellen we voor om de verhuurderheffing helemaal af te schaffen. Daardoor kan er twee miljard euro geïnvesteerd worden in huurverlaging en in de bouw en renovatie van sociale huurverhoging. Bashir: 'Iedereen verdient een betaalbaar dak boven zijn hoofd. Wij stoppen de huurexplosie en kiezen voor een huurverlaging van 400 euro voor elke huurder.'

Foto Nationaal ZorgFonds Groningen©

> KROKODILLENTRANEN

De beweging voor een Nationaal ZorgFonds heeft een grote fles krokodillentranen aangeboden aan Menzis-directeur Ruben Wenselaar. Hij gaf onlangs bij de NOS aan dat zorgverzekeraars te veel als boeman worden gezien. 'Terwijl 1 miljoen Nederlanders hun zorgkosten niet kunnen betalen, verzekeraars miljarden oppotten, het overstapcircus miljoenen kost en Wenselaar ruim 250.000 euro verdient, durft hij te klagen over de kritiek op het

huidige zorgstelsel', stelt Nationaal ZorgFonds-woordvoerder Jimmy Dijk. 'Beter stopt hij met huilen, droogt hij zijn tranen en zoekt hij een andere baan. Met de invoering van een Nationaal ZorgFonds zal hij toch overbodig worden verklaard.'

De acties voor het Nationaal ZorgFonds zijn te volgen via facebook.com/nationaalzorgfonds

DANKIJZ SP-TWEDE KAMERLID Eric Smaling wordt de Nederlandse **ontwikkelingshulp** aan Afrika concreter. Er wordt ingezet op meer werkgelegenheid en het voorkomen van landroof.

sp.nl/ZJ4

SP-TWEDE KAMERLID Nine Kooiman heeft bezuinigingen op **slachtoffermeldpunten** zoals het Meldpunt Kinderporno weten tegen te houden.

sp.nl/ZJ3

MET HET GELD dat nu gestoken wordt in **verplichte re-integratietrajecten** voor mensen in de bijstand wil de SP 25.000 mensen aan echte banen helpen met fatsoenlijke lonen.

sp.nl/ZJU

UTRECHTSE SP-RAADSLEDEN vinden een verhoging van de fractiebudgetten met 21,2% absurd, in 2014 stortten zij 50.000 euro overtollig **fractiebudget** terug in de gemeentekas.

sp.nl/ZJw

ZONDER ALTERNATIEF openbaar vervoer mag station Sappemeer Oost niet gesloten worden én er worden meer conducteurs ingezet in de regio, dankzij de Groningse SP-Statenfractie.

sp.nl/ZJ5

> 'GOEDKOOP DUURKOOP'

'Als het gaat om de enige overheidsinstantie die het geld niet uitgeeft maar juist ophaalt, is goedkoop duurkoop. Nog eens duizenden banen schrappen bij de Belastingdienst is waanzin ten top,' stelt SP-Tweede Kamerlid Farshad Bashir na een brandbrief van de Vereniging van Hogere ambtenaren bij het Ministerie van Financiën. Zij waarschuwen dat een ontslaggolf dreigt als gevolg van ingrepen van staatssecretaris Wiebes. Bashir: 'Als het nodig is, zal ik zelf een voorstel indienen om het personeelsbestand bij de Belastingdienst niet nog verder te verkleinen. Uiteindelijk leidt een kleinere Belastingdienst alleen maar tot minder controle op het bedrijfsleven en burgers – en daarmee tot minder belastinginkomsten en dus nieuwe bezuinigingen.'

‘VAN SCHULDEN WORD JE ECHT GEEN MOOIER MENS’

LAURENS GAAT HET SCHIP IN

WIE Laurens Ivens (1977), wethouder Bouwen, Wonen en Dierenwelzijn namens de SP in Amsterdam

BEZOEKT Tentoonstelling ‘Van krot tot Woningwet’, Museum Het Schip, Amsterdam

› Wat heb je bezocht?

‘De krotwoning en bijbehorende tentoonstelling over de Woningwet in Museum Het Schip. Heel indrukwekkend om te zien hoe ontzettend klein en bedompt men honderd jaar geleden nog woonde in zo’n krot. Er is geen toilet, alleen een emmer en die werd dan eens per week geleegd. Er ligt zelfs letterlijk een “ondergeschoven kindje” onder het bed hier. Dankzij de Woningwet kunnen we ons dat nu gelukkig niet meer voorstellen: gezinnen met zeven kinderen die noodgedwongen in één kamer van 16 vierkante meter leven.’

› Bij de naam Het Schip denk ik aan zeevaart, niet aan woningbouw.

‘Het museum richt zich op sociale huisvesting, in het bijzonder de prachtige betaalba-

re huurwoningen die hier honderd jaar geleden gebouwd zijn door de architecten van de Amsterdamse School. Het is vernoemd naar het wooncomplex waar het in gevestigd is. In tegenstelling tot veel andere wooncomplexen uit die tijd is dit nog steeds van een woningcorporatie; zoals het hoort. Het heeft deels de vorm van een schip en wordt daarom in de volksmond zo genoemd.’

› Waarom is het museum juist nu een bezoekje waard?

‘Met steun van onder meer de gemeente is het museum net gerenoveerd en nu nog mooier. De herbouwde krotwoning neemt je echt terug naar hoe het was. Zo erg als toen, is het nu gelukkig niet meer. Maar ook tegenwoordig wonen in een rijke stad als Amsterdam nog te veel mensen dicht op elkaar

◀ **Laurens Ivens in de nagebouwde krotwoning met onderaan nog n t zichtbaar het ‘ondergeschoven kindje’, de slaapplaats onder het bed voor de kleinsten.**

in onverantwoorde schimmelwoningen. Als gemeente proberen we deze mensen nog steeds te helpen. Alleen worden we nu beknot door neoliberaal regeringsbeleid dat de begroting sluitend maakt over de rug van de armsten. Goede sociale woningbouw zou juist een exportproduct moeten zijn!

› **Jij gelooft net zoals de architecten van de Amsterdamse School dat mooiere gebouwen zorgen voor mooiere mensen?**

‘Zo mooi als Het Schip worden er nu geen sociale huurwoningen meer gebouwd, maar in vergelijking met andere landen doen we het nog steeds heel goed. Ik sta ook heel erg achter mooie wijken, omdat mensen zich dan meer verbonden voelen met de wijk en zich daar meer voor inzetten. Maar er zijn wel grenzen aan mijn geloof in maakbaarheid. Bovendien, er zijn heel veel betaalbare wijken gesloopt ten behoeve van betere woningen, maar dat werkt alleen als die betere woning vervolgens nog te betalen is. Van schulden word je echt geen mooier mens.’

› **Kun jij als wethouder daar verandering in brengen?**

‘Activisme maakt het meeste verschil, mensen die er wat van durven te zeggen als er iets is. Doordat er nu een SP-wethouder zit, wordt er vervolgens wel eerder naar ge-

De tentoonstelling is zeer interactief. Bezoekers kunnen net als Laurens zelf met de landkaarten aan de slag of een eigen bouwsel maken in de stijl van de Amsterdamse School.

handeld. Maar problemen moeten toch echt eerst worden gezien en gemeld. Wat betreft de betaalbaarheid van woningen maken we denk ik wel een heel groot verschil. Dankzij de SP worden er minder sociale huurwoningen verkocht en heeft 75 procent van de sociale huurwoningen een gematigde huur. Aan de bizar hoge huren bij huisjesmelkers kunnen wij helaas weinig doen, behalve de huurders helpen om hun recht te halen.

Maar voor zo'n 10.000 mensen met de laagste inkomens en de hoogste huren in corporatiewoningen hebben we geregeld dat de huren omlaag gaan. Omlaag! ●

tekst Jola van Dijk
foto's Nynke Vissia

WAT IN AMSTERDAM KAN, WIL DE SP OVERAL

Vanaf 2014 regeert de SP mee in Amsterdam, sinds die tijd is SP-wethouder Laurens Ivens verantwoordelijk voor bouwen en wonen in de hoofdstad. Wat hij doet voor huurders in Amsterdam, wil de SP met uw steun op 15 maart ook voor het hele land bereiken.

DIT HEBBEN WE IN AMSTERDAM BEREIKT

- Gematigde huur voor 75 procent van de sociale huurwoningen. Huurverlaging voor 10.000 mensen.
- 66 procent minder corporatiewoningen in de verkoop. Geplande bouw van 5.500 sociale huurwoningen in twee jaar tijd.
- 1,3 miljard uitgetrokken voor onderhoud in de komende vijf jaar. Speciale aandacht voor energiezuinigheid.
- Onafhankelijke huurdersvereniging Ondersteuning huurders en kopers om hun recht te halen.

VOORSTELLEN UIT HET SP-VERKIEZINGSPROGRAMMA:

- Op de huurtoeslag gaan we niet bezuinigen. Huurders krijgen een huurverlaging.
- De sloop en verkoop van corporatiewoningen wordt aan banden gelegd. Er komen meer sociale huurwoningen.
- De verhuurdersheffing wordt omgezet in een investeringsplicht. Alle corporatiewoningen minstens energielabel B in 2021.
- Huurders krijgen meer zeggenschap in belangrijke beslissingen van hun woningcorporatie. Onafhankelijke bemiddeling (arbitrage) als huurders, corporaties en gemeenten het niet eens worden.

LINKSVOOR **'MUZIEK IS INTERNATIONAAL'**

Sherko Kamal is gemeenteraadslid en hulpdienstmedewerker voor de SP Maastricht. Hij is geboren in Irak en als vluchteling naar Nederland gekomen. Inmiddels is Maastricht zijn thuis en zijn favoriete plek op de wereld. 'Ik was vanaf dag één verliefd op de Maas. En het is de stad waar mijn vriendin is geboren, met wie ik heel gelukkig ben.'

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› **Wanneer werd je lid van de SP?**

'In 2012, omdat de SP zich als enige partij consequent tegen oorlog keert.'

› **Je komt zelf uit een oorlogsgebied?**

'Ja, ik ben een Nederlander van Iraaks-Koerdische afkomst. Ik ben in 1998 gevlucht, nadat mijn zus was vermoord. Er zijn 50 miljoen Koerden, maar die hebben geen eigen land. Koerdistan is een gebied dat verdeeld is over Turkije, Irak, Syrië en Iran. Koerden voeren een al jaren durende politieke strijd voor de erkenning van hun identiteit en het behoud van hun eigen taal, cultuur, historie en toekomst.'

› **Koos je bewust voor Nederland?**

'Nee, eigenlijk wilde ik naar Engeland, vanwege de taal. Maar ik werd in Nederland gesnapt en moest mee naar het politiebureau. Ik was zó bang voor de agenten! Maar ze waren vriendelijk en haalden koffie voor me. Dat vergeet ik nooit meer.'

› **Wat gebeurde er vervolgens?**

'Eerst heb ik vijf jaar in een azc doorgebracht. Dat was heel zwaar want ik mocht niets, terwijl ik graag wilde werken of studeren. Muziek bracht troost. Ik leerde

gitaar spelen en organiseerde theatervoorstellingen voor de kinderen. Het liefst had ik daarna conservatorium gedaan, maar om meer kans te maken op een baan heb ik een opleiding tot onderwijsassistent gevolgd. In Irak was ik onderwijzer. Hier heb ik als klas-assistent gewerkt, tot mijn baan helaas werd wegbezuinigd. Ook ben ik vrijwilliger geweest in een bejaardenhuis. Ik maakte er muziek, als activiteitenbegeleider. Muziek is internationaal: van Kortjakje bestaat bijvoorbeeld ook een Koerdische versie.'

› **Hoe bevalt het raadslidmaatschap?**

'De taal maakt het soms moeilijk. Maar ik volg nog steeds Nederlandse les, dus dat gaat steeds beter. Ik ben heel blij met mijn SP-fractiegenoten en met onze wethouder. In deze raadsperiode wil ik me vooral nog meer verdiepen in de portefeuille zorg en integratie.'

› **Wat betekent integratie voor jou persoonlijk?**

'Mijn leven opbouwen vanuit een combinatie van normen en waarden uit mijn eigen cultuur en de Nederlandse. Dat is niet makkelijk en vereist dat ik veel contacten zoek buiten mijn eigen kring.' ●

PAK DE MACHT IN DE BEDRIJVEN

Wie hebben er eigenlijk invloed op belangrijke besluiten in het bedrijfsleven? De SP wil ervan af dat aandeelhouders als enige de dienst uitmaken.

DAT BEDRIJVEN belangrijk zijn in onze samenleving is voor iedereen wel duidelijk. Bedrijven zorgen voor werkgelegenheid en leveren producten en diensten die ons dagelijks leven aangenamer maken. De besluiten die bedrijven nemen, bijvoorbeeld over lonen of grondstoffen, hebben veel invloed op de wereld en op Nederland. Hoe groter het bedrijf, hoe groter de impact. Neem bijvoorbeeld het Japanse Mitsubishi dat in 2013 besloot de productie van auto's bij Nedcar in Born te stoppen. Als er geen nieuwe eigenaar was gevonden – hiervoor moest de Rijksoverheid inspringen, mede onder druk van de SP – dan hadden de 1500 medewerkers van het goed functionerende Nedcar op straat gestaan. Zo zijn er talloze voorbeelden, maar wie neemt dit soort besluiten en waarom?

Hoe groter, hoe machtiger de financiers

In het huidige stelsel staat bij alle afwegingen in het bedrijfsleven het winstoogmerk van financiers centraal. Bij het midden- en kleinbedrijf is dat vaak de ondernemer zelf (veel mkb'ers starten met hun eigen spaargeld). Die is vaak ook de hardst werkende medewerker. Dat de macht binnen het mkb vaak bij de ondernemer ligt is dus terecht, mkb'ers hebben hart voor hun zaak.

Een ondernemer die succesvol blijkt en wil doorgroeien, heeft voornamelijk twee dingen nodig: meer medewerkers en meer financiering. Vaak verschuift de macht dan naar de nieuwe financiers: aandeelhouders bijvoorbeeld. Zij benoemen voortaan het bestuur en bepalen de koers. Goede en gemotiveerde medewerkers zijn minstens zo hard nodig, maar toch krijgen die alleen via

de ondernemingsraad invloed. Deze heeft maar een zeer beperkte macht om bestuurders te controleren.

Lange termijn

Dit stelsel is niet alleen oneerlijk, maar ook onverstandig. Medewerkers hebben vaak de beste ideeën voor het bedrijf, die worden nu onvoldoende benut. Bovendien zijn medewerkers voor hun inkomen vaak afhankelijk van hun baan, net als mkb-ondernemers. Dit leidt tot een langetermijnvisie. Dat financiers puur aan snelle winst denken, werd wel duidelijk bij V&D. Een Amerikaans investeringsfonds kocht in 2004 voor € 1,4 miljard het moederbedrijf van V&D. Dat geld was al binnen een jaar terugverdiend met de verkoop van de winkelpanden. Vorig jaar viel V&D om, mede vanwege de hoge huur van de voormalige eigen panden. De financiers liepen weg met de winst en de medewerkers hadden het nakijken.

Goed voor medewerkers en voor Nederland

Er zijn al landen die inzien dat dit beter kan. Duitse bedrijven met meer dan 2000 medewerkers hebben een raad van commissarissen, die het bestuur kiest en controleert, waarbij medewerkers en aandeelhouders evenveel stemmen hebben. In Nederland zijn er voornamelijk wetten en regels opgesteld om excessen te bestrijden. Zo worden cao's algemeen verbindend verklaard voor de sector en zijn er veiligheids- en milieuregels voor bedrijven. Waar de VVD zelfs van veel van deze regels af wil (in haar verkiezingsprogramma schrijft de VVD dat cao's niet meer algemeen verbindend worden verklaard), eist de SP ook

binnen Nederlandse bedrijven meer macht voor medewerkers. Dit zal leiden tot hogere lonen, minder belastingontduiking en duurzamere bedrijven. Dat is goed voor de medewerkers en voor Nederland. Daarom moeten alle grote bedrijven een werknemersvergadering krijgen, die dezelfde invloed heeft als de aandeelhoudersvergadering. ●

tekst Mahir Alkaya
foto Nynke Vissia

Mahir Alkaya werkt bij het ministerie van Economische Zaken en staat zestiende op de SP-conceptkandidatenlijst.

DOORWERKEN HOGEROPGELEIDEN

De pensioenleeftijd moet omhoog, vindt Pechtold. Want 'we' worden steeds ouder. Maar het is bekend dat lageropgeleiden zo'n 7 jaar korter leven dan hogeropgeleiden. Dit gegeven is op zich al erg zorgelijk. Maar als we kijken naar de discussie over de pensioenleeftijd, betekent het dat lageropgeleiden gedurende het leven pensioengeld afdragen dat ze niet zullen genieten, wat vervolgens wordt uitbetaald aan langer levende hogeropgeleiden. Hier lijkt sprake van onrecht jegens lageropgeleiden dat moet worden gecorrigeerd. Wat zou zo'n correctie betekenen voor hogeropgeleiden? Laten we uitgaan van een gemiddelde levensduur van 78 jaar, een pensioenleeftijd van 67 jaar, en een verschil in levensduur tussen lager- en hogeropgeleiden van 7 jaar. Het is dan eenvoudig te berekenen dat de gemiddelde Nederlander 11 jaar pensioen geniet (14 procent van de gemiddelde levensduur). Lageropgeleiden genieten dan gemiddeld 7,5 jaar pensioen (10 procent van hun

levensduur), en hogeropgeleiden 14,5 jaar (18 procent van hun levensduur). Hogeropgeleiden genieten dus bijna een twee keer zo groot deel van hun toch al langere leven pensioen dan lageropgeleiden. Stel nu dat we ervoor gaan zorgen dat lager- en hogeropgeleiden een zelfde deel van hun leven pensioen opbouwen, en kunnen genieten. Wel zo eerlijk. Wat betekent dat dan voor de pensioenleeftijden van lager – en hogeropgeleiden?

Laten we voor het gemak in dit gedachtenexperiment de pensioenleeftijd van lageropgeleiden op 67 jaar stellen, een leeftijd waar Pechtold geen probleem mee lijkt te hebben. Een eenvoudig sommetje laat zien dat de pensioenleeftijd voor hogeropgeleiden, als ze een even groot deel van hun leven van hun pensioen willen genieten als lageropgeleiden, dan 73 jaar wordt. Dat betekent 6 jaar langer doorwerken en bijdragen aan de pensioenpot dan nu het geval is, en daar bovenop dus ook nog eens zes jaar korter pensioengeld innen. Met zo'n verhoging van de pensioenleeftijd voor hogeropgeleiden is daarmee in één klap het pensioenstelsel eerlijker én houdbaar voor de toekomst.

Of is het toch comfortabeler binnen je hogeropgeleide bubbel, mijnheer Pechtold?
Thomas de Graaff, Amersfoort

MOOIE AUTO

Edo Brunner gunt iedereen een mooie auto en zegt gekscherend dat iedereen erin mag rijden (Tribune november 2016). Honderd jaar geleden waren er nog nauwelijks auto's en de mensen konden zonder auto leven. Edo heeft gelijk dat we er met z'n allen voor moeten zorgen dat iedereen het goed heeft. Een goede overheid moet zorgen voor een goede infrastructuur. Er moet dus meer geïnvesteerd worden in goed openbaar vervoer en fietsvoorzieningen, zodat men niet afhankelijk hoeft te zijn van de auto. De uitstoot van (ultra) fijnstof is slecht voor onze gezondheid en een belangrijke oorzaak van de klimaatverandering is dat auto's CO2 uitstoten. Het aanleggen en verbreden van autowegen gaat vaak ten koste van natuur en landschap. Meer asfalt betekent meer auto's en lost dus het fileprobleem niet op. Het is goed dat hoofdstukken 16 en 17 van het verkiezingsprogramma aandacht hebben voor deze problematiek.

Jan Willem van Leenhoff, Leiden

DOORLOPENDE MACTHTIGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)* : _____
plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr.)
handtekening : _____

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Tribune januari 2017

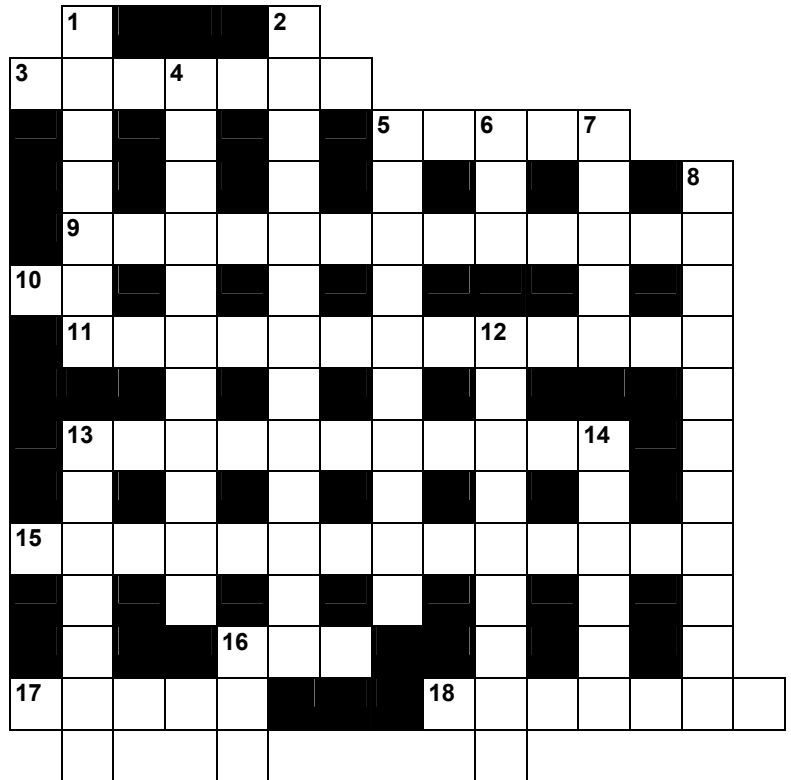
CRYPTOGRAM

Horizontaal

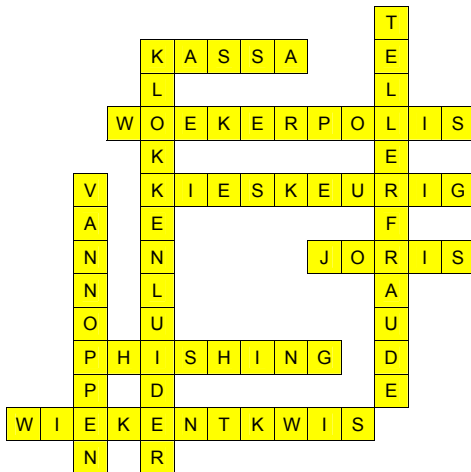
- 3 Arm, maar gelovig knaagdier. (7)
- 5 Vaartuig kan ook achteruit. (5)
- 9 Te gek produkt! Wordt veel omgezet. (13)
- 10 'O jee, een intelligente machine!' (2, ook afk.)
- 11 Grootmeester ontvoert grootmeester, om te trouwen. (13)
- 13 Kraai heeft een mazzeltje. (11)
- 15 Is te gast in Het Stedelijk. (14)
- 16 Bezorgdienst voor explosieven. (3, afk.)
- 17 Ambachtsclub liet luid van zich horen. (5)
- 18 U zegt 'Hallo'? Ik ook. (2,5 en 7)

Verticaal

- 1 Muzikaal bijbelboek. (7)
- 2 Handtastelijk hem als partner vinden. (3,2,3,5)
- 4 Overduidelijk diefstal? (11)
- 5 Sterk spul voor dieren. (9)
- 6 Meisjesvliegtuig. (3)
- 7 Kletst als een kip. (5)
- 8 Eencellige familie van een (houten) Koekoek? (11)
- 12 Files staan te ontbinden op de A12. (9)
- 13 Is-ie het snelste in het aquarium? Dan een medaille. (7)
- 14 Laat nog meer water door; smakelijk! (6)
- 16 Waar de trein wordt afgeslagen. (3, ook afk.)

OPLOSSING CONSUMENTENRAADSEL

Horizontaal

- 2) Kassa 3) Woekerpolis 5) Kieskeurig 6) Joris (Luyendijk) 7) Phishing
- 8) WieKentKwis

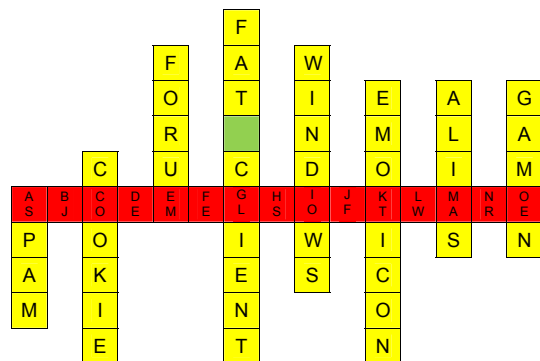
Verticaal.

- 1) Tellerfraude 2) Klokkenluider 4) (Karel) van Noppen.
- Oplossing Illusieraadsel
- A) Spam C) Cookie E) Forum G) Fat Client I) Windows K) Emoticon M) Alias
- O) Gamen

OPLOSSING ILLUSIERAADSEL

- A) Spam C) Cookie E) Forum G) Fat Client
- I) Windows K) Emoticon M) Alias O) Gamen

Totaaloplossing Duogram 2016
SJOEMELSOFTWARE

De winnaar van december is Bas van der Wiel uit Woudrichem.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 26 januari 2017 naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

